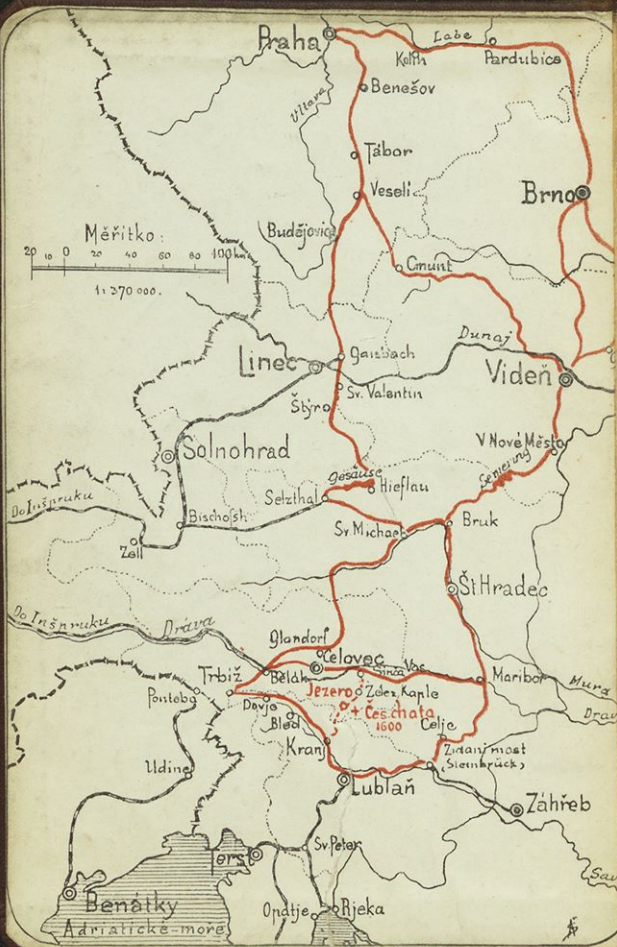
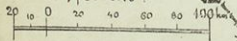

I.
SAVIŇSKÉ
ALPY.

Měřitko :

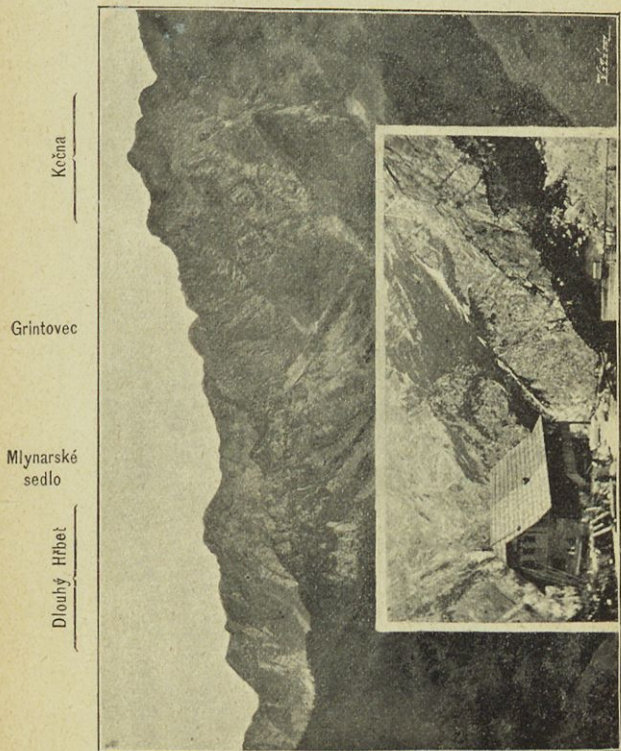
1:270 000.

Benátky

Adriatické moře

✶

Západní řetěz Saviňských alp s českou chatou.

(Dle fotogr. v. inž. F. Tomšiče a Dra. St. Prachenského.)

SAVIŇSKÉ ALPY.

Průvodce po horách ve skupině Alp saviňských
se zvláštním zřetelem na

J E Z E R S K O.

Sestavil

L. MAREŠ.

Se 2 mapami a 5 ilustracemi.

J. K. STRAKATÝ

Nákladem č. odb. Sl. P. Dr. — Tiskem J. Otty v Praze.

V komisi knihkupectví F. ŘIVNÁČE v Praze.

1900.

412450

412450

18 -06- 1991

D 99100935

Při zpracování statí o partiích horských, jehož účastnili se všichni členové výboru č. odb. Sl. Pl. Dr., dostalo se nám od pp. prof. Dra. **Jana Frischaufa**, MUDra. **J. Hřívy** a nadučitele **Fr. Kocbeka** přemnoho přátelských pokynů a cenných rad. Mapy spisku tomuto připojené jsou dílem přítele ing. **Al. Štěpána**. Za vzácnou podporu Svou přijmětež všichni vřelý dík.

V PRAZE v listopadu 1899.

ÚVOD.

Po všechna léta, co každoročně několik neděl v horách trávíme, činíme bedlivá pozorování, jak zastoupen tu mezi cizinci živel český. Pamětní knihy i nahodilá setkání nás tu učí, že na vrcholcích hor a v chatách alpských český turista posud je dosti řídkým hostem, naproti tomu však ve villegiaturách údolních a na březích alpských jezer naléztí lze již celé kolonie české. Není pochyby, že, kdežto turistika obecenstvem naším s oblibou stále rostoucí se pěstuje, nejušlechtlejší odbor její, alpinism, kterým rozumíme pěstování turistiky ve vysokých horách vůbec, nejenom v zeměpisném smyslu Alp evropských, v širší kruhy českých turistů posud valně nepronikl. Toho věru sluší litovati, neboť s plnou rozvahou a bez obavy, že by nám kdo s úspěchem mohl odporovati, tvrdíme, že alpinismu náleží mezi všemi sporty, za účelem tělesného výcviku a udržení pružnosti pěstovanými, místo nejpřednější. Nepoměr mezi celoročním napínáním sil duševních a nedostatečným zaměstnáním těla, horečné rozčilení, ve kterém tráví život obyvatelstvo hlavně velikých středisk městských, to vše uvedlo moderní výchově a hygieně na vědomí, že posud platí stará rozumná zásada, že zdravý duch jen ve zdravém těle může sídliti. Co však může na zmořené čivy lépe působiti, než ve-

lebný klid věčně mladé přírody horské, co svalům našim zdravějšího a přirozenějšího zaměstnání poskytnouti, než pohyb v horách. Řiďte se i v tom příkladem Angličanů, od kterých vlastně teprve ostatní národové evropští se učili pěstovati sporty a ceniti důležitost jich pro celou výchovu lidskou. Ti od prvopočátku patřili k předním pionérům alpinismu.

Více než kterýkoli z ostatních sportů jest dále alpinism způsobilý zvýšiti naši sebedůvěru, vytříbiti soudnost v posuzování vlastních sil a naskytajících se překážek, naučiti nás dle daných okolností rychle a rázně se rozhodnouti. Velikou výhodou jeho jest krom toho, že není nikterak výlučný, nýbrž všeobecně přístupný. Tvrdíme tak bez přehánění, neboť není třeba, aby každý, kdo v horách hledá osvěžení, byl horolezcem par excellence; i zcela snadné partie horské splní ten úkol úplně, a z daleka největší část turistů patří a bude vždy patřiti do této třídy. Ale trojnásob šťasten teprve ten, komu dopřáno, aby nohou spočinul na temeni některého z těch vzdorných velikánů a plnými doušky ssál ten řídký horský vzduch! Oko jeho žasne nad tolikerou nádherou, hruď blahým sebevědomím se pne a duch se klaní před neskonalou velebností přírody. A požitek ten není tak nesnadno dosažitelný, jak mnohému se zdá. Známe malou posud obec českých alpinistů dosti zevrubně, a můžeme též z vlastní zkušenosti dáti ujištění, že většina z nás teprve v pozdějších letech a s přemnohými pochybnostmi začala, a ejhle, po dosti malém trainingu dnes může se již odhodlati k výkonům zcela slušným. Netřeba, aby každý odvážil se všeho, ale jen trochu sebedůvěry a odložit tu pohodlnost, kterou mnohý rád za nedostatek tělesné způsobilosti pokládá, a sám se podiví, co dokáže.

Jakkoli malá jest posud obec českých alpinistů, přece by již něco mohla znamenati, kdyby se po-

dařilo ji soustřediti, abychom v davech cizích cestovatelů se neztráceli. Soustředění a organizace jest zapotřebí, aby si nás také jinde začali všimati a návštěvy naší si vážiti. Zajímavým v tom ohledu jest úkaz, jak značné procento reprezentují v jednotlivých skupinách alpských příchozí z měst, jichž odbory právě v končině té mají své působiště, a jsou to z veliké části města cizozemská, od působišť svých v Alpách rakouských velmi vzdálená.

Kdež jinde ale hledali bychom středisko takové než v Alpách slovanských. V pohraničních horách naší české vlasti — žel Bohu, že dlužno to konstatovati — za poměrů, jaké jsou, až na nepatrné čestné výjimky cítíme se méně doma než kdekoliv v cizině, a i jinde v poslední době vyskytují se povážlivé příznaky tomu nasvědčující, že český turista nemůže s bezpečností se spolehnouti, že aspoň po dobu prázdnin zůstane ušetřen trpkostí, s kterými ve všedním životě po celý rok mu jest zápasiti. Založme tedy v horách slovanských svůj alpský domov a středisko.

Daleci jsme toho, chtít se tím izolovati, anebo jakkoliv ztěžovati příslušníkům jiných národností návštěvu kraje zvoleného. Vítán budiž v našem kruhu každý příchozí dobré vůle, ať Slovan, Němec nebo příslušník kteréhokoliv kmene; praví turisté vždy snadno se mezi sebou dohodnou, vždyť mají tak mnoho zájmů společných, že rádi zapomenou po tu dobu, co společně v horách dlí, na to, co je dole dělí. Ale svými chceme zůstat i mimo vlastní krov, své právo jako každý jiný chceme míti, aniž bychom v každém jednotlivém případě o ně musili sváděti zápas.

Nuže, takové středisko od letoška pro české alpinisty jest připraveno. Trváme, že byla to volba nad míru šťastná, když český odbor Slovinského planinského družstva odhodlal se učiniti Jezerko

střediskem své působnosti, zřídití na severním svahu Alp Saviňských českou chalupu jakožto východiště horských partií, učiniti zřízením alpských stezek postupně celý řetěz saviňský od severní, posud neschůdné strany přístupným, a zorganizovati vůbec návštěvu kraje, který jak co do líbezností partií údolních, tak co do velkoleposti forem horských směle nejvyhlášenějším střediskům alpským po bok lze postaviti. Podmínky zdaru jsou tu; na cestujícím obecenstvu našem jest nyní, aby nás ve snaze naší podporovalo. To platí nejen o výkonných alpinistech českých, nýbrž i o té části obecenstva, která volívá některé z alpských letních sídel k trvalému bytu. Nečekáme, a není také třeba, aby rázem a na vždy přestěhovaly se české kolonie ze známých letních sídel do Jezerska, čeho ale právem smíme se nadíti, jest, že postupně ty z uvědomělých rodin českých, které pravidelně v létě do vzdálenějších útulků horských se uchylují, aspoň na čas též do Jezerska se obrátí. S klidem přenecháme jim pak pro příští léta volbu letního sídla, neboť budeme přesvědčeni, že tím způsobem česká kolonie na Jezersku více nezanikne, nýbrž každoročně poroste a mohutněti bude.

Z Čech do Jezerska.

Značné vzdálenosti, která mezi Prahou a Jezersku nejbližší stanicí železniční Krání (Krainburg) na tratích c. k. rak. stát. drah asi 770 kilom. činí, netřeba se lekati, neboť cesta vede nás, nechť pro kterýkoli z možných směrů se rozhodneme, krajinami velice vděčnými s hojnou příležitostí ku přerušení jízdy a zajímavým odbočkám. Uvedeme některá z míst ku přerušení podobnému doporučení hodná, při čemž přihlížíme ku poslednímu letnímu řádu jízdnímu, dle něhož přímá jízda mezi Prahou a Krání 22—23 hodin trvala. Snad podaří se již příštím letem dosíci výhodnějšího spojení mezi Prahou a jižními kraji alpskými, kterým by se doba ta zkrátila. V tom ohledu nutno ovšem před cestou vzíti k ruce jízdní řád. Cena jízdního lístku činí osobním vlakem mezi Prahou a Krání ve III. tř. 8 zl. 12 kr., ve II. tř. 15 zl. 91 kr. a v I. tř. 27 zl. 46 kr. a zdraží se o něco použitím rychlovlaku (který ostatně posud jen na některých částech trati jezdil) nebo odbočkami. Použijeme-li dílem dráhy jižní, zdraží se rovněž jízda o něco, jednak že trať jest delší, jednak sazby vyšší.

Přímý směr jízdy vede nás stále po tratích c. k. rak. stát. drah přes Budějovice, Sv. Valentin, Malý Reifling, Selzthal, Sv. Michal, Glandorf a Bělák (Villach) do Trbíže (Tarvis), odkud tratí trbížsko-lublaňskou dostaneme se do Krání.

Kdo by přes Vídeň chtěl jeti, může použití dráhy jižní buď přes Bruck a Lubno (Leoben) do Sv. Michala, a dále prvním směrem, anebo dojeti až do Lublaně a odtud směrem k Trbízí do Kráně.

Zvolíme-li pro příjezd do Jezerska nebo odjezd směr opačný, totiž od severu, jest nejbližší stanicí železniční Sinča Vas (Kühnsdorf-Völkermarkt) na trati jižní dráhy Celovec-Maribor, na kterou dostaneme se buď ze stanice Glandorfu první ruty (odbočka Glandorf-Celovec), nebo z Běláku kolem vrbského jezera nebo konečně z Mariboru na jižní dráze mezi Štýrským Hradcem a Lublaní.

Dodejme k vůli úplnosti ještě, že z Trbíze za 5 hodin lze se dostat do Benátek a z Lublaně za 3 $\frac{1}{2}$ hod. do Terstu, a vraťme se k bližšímu stručnému popisu jednotlivých tratí.

Na trati přímé (rak. st. drah) hodí se ku přenocování dle toho, kterého vlaku použijeme, dobře tyto stanice:

S v. V a l e n t i n (hostinec nádražní),

Š t ý r (Steyr, Rother Krebs, Steyrhof, Goldenes Schiff),

M a l ý R e i f l i n g (nádražní hostinec, Mitterhuber, Aigner),

G s t a t t e r b o d e n (Hôtel Gesäuse),

A d m o n t (Sulzer, Traube),

S e l z t h a l (hostinec nádražní),

B ě l á k [Pošta, Lamm (laciný a dobrý) ve městě, Moser blíže nádraží],

T r b í ž (host. nádražní, Mörtel u nádraží, Schnabegger v horním, Teppan v dolním městě).

Jakožto nejvděčnější partie k delší zastávce a důkladnějšímu prohlédnutí doporučiti lze Gesäuse mezi Hieflau a Admontem (po případě projdeme tu pěšky). G s t a t t e r b o d e n hodí se dobře za výchoďiště do hor Ennsthalských. (Slézání většinou dosti

obtížné, jedna z nejsnazších a nejděčnejších této skupiny Tamischbachthurm.)

Admont, známé letní sídlo v rozkošné poloze, rovněž jest východištěm pro tuto skupinu. (Proslulý klášter s bibliotékou. V klášt. sklepě výtečné víno.)

Z Běláku na další trati lze podniknouti vděčnou odbočku na jezero vrbské (Velden) a do Celovce nebo snadné horské partie na Dobrač s proslavenou vyhlídkou, Kepu (Mittagskegel) v Karavan-kách a j. v.

Trbíz náleží k nejnádhernějším a pro turisty všeho druhu, od pohodlného výletníka až do nejodvážnějšího lezce nejděčnejším střediskům alpským. Silnice trbízská a predělská, Rybno (Raibl) s jezerem, údolí Zajzera (Seissera), jezera belopečská, poutnický vrch Višari (Lužari) s vyhlídkou, jaké v této výši (1782 *m*) marně bys jinde hledal rovné (v hostinci na vrchu znamenitě zařízená slovenska soba [= jizba], odtud na Kamenného lovce 2179 *m* vyhlídka ještě skvostnější), hora královská (Königsberg), Manhart, Vyšší hora (Wischberg), Montaggio (Bramkofel), Presteleník, Čanin (Canin), Rombon (Veliki vrh) to vše jest jen malý výběr z nespočetných partií, jež z Trbíze lze vykonati od pouhé procházky až do nejostřejší tury, které odvážití se může toliko alpinista již rutinovaný.

Konečně na trati Trbíz-Kraň každá stanice jest východištěm ku pravým skvostům přírody alpské. Jedeme krajem ryze slovinským (i okolí Běláku a Trbíze jest arci též slovinské) a každý zákrut tratě odhaluje nám již z vozu železničního tolik nádhery, že oko nevychází z úžasu. Zde všude ještě obrovské působíště Slovinského Planinského Družstva, jemuž český jeho odbor poctivě chce pomáhati, aby krásy ty otevřel a přístupnými učinil sice turistům všech

národů, zároveň jim ale zachoval jich odvěký slovanský ráz.

Hned první stanice za Trbízí Rateče-Bela Peč (Ratschach-Weddsenfels) jest východištěm k návštěvám nádherných jezer belopečských, odkud podniká se výstup na Manhart (přes sedlo Travník). Následující stanice Kranjska gora (Kronau) leží rozkošně na konci postranního údolí Pišenice, z něhož přes sedlo Vršič jest snadný, ač poněkud dlouhý přechod do nádherného údolí Trenty a dále Soče, a v jehož pozadí nádherně rýsují se pyšné kontury Prisojnika a Razoru, této snad nejlepější pyramidy řetězu Julského.

O málo dále na okamžik otvírá se nám k jihu pohled do údolí martulského, nad nímž v plné nezkracené divokosti vypínají rozeklané štíty svoje Špik, Škerlatica, Razor a Prisojnik.

Příští stanicí jest Dovlje- (Lengenfeld) Mojstrana (gost. Šmerc), kde užaslé oko poutá král horstva Julského, slovanský Triglav. Cesta z Mojstrany ku triglavské chatě na Kredarici údolím Kotu nebo Kermv jest zcela snadná (ne tak údolím Vrat) a výstup od chaty na vrchol dnes již tak opatřen, že neskytá slezení Triglavu naprosto žádných obtíží více. Mezi českými turisty, kteří v posledních letech Triglav navštívili, bylo také 13leté děvčátko. Ostatně návštěva chaty triglavské spojená po případě s přechodem přes Belo Polje k jezeru bochyňskému sama sebou se vyplatí.

Z další stanice Jesenice (Assling) jest nejlepší přístup do Karavanek. S nejbližší hory Golice lze podniknouti snadné a nad míru vděčné putování po hřebenu Karavanek až na Kcpu.

Ze stanice Javornik (Jauerburg) jest velmi vděčný výstup na Stol (2239) v Karavankách a

krásný přechod k bledskému jezeru (Vintgar, vodopád Šum, Rothwein-Klamm).

O stanici dále přijždíme do Lesce-Bledu (Lees-Veldes), asi 4 kilom. vzdálené od jezera bledského (host. Peternelv, Luisiny lázně, Petránv atd.), této perly slovanských alp, kterou nikdy, kdykoliv kolem se ubíráme, nemineme, abychom aspoň na několik hodin se tu nestavili a ve vlnách jezerních osvěžení sobě nedopřáli.

Z Podnartu, další zastávky, vede cesta (10 km) do Tržiče (Neumarkt), odkud buď Lubelským sedlem (Loiblpass) na sever k Celovci, anebo přes sedlo Javornické za 5¹/₂ hod. do Jezerska (dolinou podstořičskou) lze se dostat.

Brzo potom kyne nám již s vrcholu přívětivý kostelíček Sv. Jošta (zastávka) nad Krání a v několika minutách opouštíme na kráňském nádraží železniční vůz.

Kráň (slov. Kranj něm. Krainburg; host. velmi dobré na Staré a na Nové Poště. Narodni čitalnica blíže kostela) jest přívětivé, ryze slovinské a probudilé město, úpravně vystavěné na mírném svahu nad řekou Sávou, do níž zde Kokra ústí. Jest zde sídlo c. k. hejtmanství a soudu, slovinské gymnasium (nižší, vyšší jsou vesměs německá) dosti průmyslu a obchodu. Na hřbitově rovy předních slov. básníků Prešerna a Janka. Krásný gotický chrám. Na nádraží nebo v hostincích snadno obdržíme povoz do Jezerska (o 1 k. 5 zl., o 2 k. 8 zl.).

Odtud po císařské, velice pečlivě udržované silnici jest do Jezerska 30 km. Za Krání (385 m) přejíždíme po vysokém železném mostě Kokru, která zde romantickou roklí cestu si razí, spěchajíc ku blízkému ústí svému do Sávy. Silnice vede směrem zpočátku severo-východním až severním osadami Gorenje, Britof, Visoko, Hotemaže do Tupa-

liče v rovině úrodné, z pravidla však paprsky slunečními poněkud nemilosrdně vyhřívané. (Při vesnických kostelích nápadně pěkné vížky.)

V předu před námi kupí se výběžky Karavanek, jimž vévodí Stořič (2134 *m*), kdežto na západě (v levo) uzavírá horizont za jasného počasí nádherný řetěz julských alp, v němž zcela jasně rozeznáváme pyšné obrysy a sněhové pláně Triglavu i Manhartu. K východu táhne se široké údolí k Lublani, jejíž okolní vrchy (Šmarna gora atd.) zcela dobře lze viděti. Za Tupaliči (po 9 *km*) zahýbá se silnice na východ, vstupujeme do údolí Kokry, kterou více neopustíme. Údolí zpočátku ještě dosti široké se stále více úží. U vesnice Kokry (Kanker, 15 *km*) začíná nejkrásnější část jízdy. Silnice stáčí se k severu a běře se brzo na pravém, brzo na levém břehu Kokry povlovným stoupáním proti říčce, která dle toho, mnoho-li místa jí značně již zúžené údolí ponechává, tu v šumných kaskádách přes mohutné balvany se valí, onde zase klidné tůně tvoří, v jichž křišťálových vodách jasně lze zřítí prohánějící se pstruhy. Celé údolí vyniká nádhernou florou, již čistě alpskou. Před Jezerskem již na př. hojně alpských růží.

Srázné, úplně zalesněné stráně údolní působí i za parných dnů příjemný stín a chlad, a když občas na okamžik se rozstoupí, objeví se zraku našemu vždy nádhernější obraz. Hned u Kokry na chvíli vystupuje pyramida Grintovce, z této strany se sva- hem tak táhlým, že na první pohled vidíme, že slezení s této strany nemůže činiti žádných obtíží. Pak pozvolna na pravo vystupují skalní boky Grebenu, k nimž ovšem již s menší sebedůvěrou pohlížíme, a konečně při další jízdě srázné stěny Kočny Jezer- ské zakryjí nám pohled na Grintovec.

Asi $2\frac{1}{2}$ km za Kokrou můjme hostinec Pošnerův, mezi nímž a Kraní v letě dvakrát denně dojíždí poštovní omnibus. Kdo bez těžších zavazadel přichází a z 12kilometrové chůze po nádherné silnici si nic nedělá, dojde sem ovšem mnohem laciněji omnibusem a může pak pěšky za $2\frac{1}{2}$ h. pohodlně do Jezerska doraziti. 1 km (19 km od Kráně) za Pošnerem ústí na pravo údolí Suhodolnik, kudy jest nejbližší přístup k chatám Frischaufově a Zoisově, na Grintovec, Skutu a do středu Saviňských alp vůbec. Obě chaty i s velkolepým okolím lze se silnice dobře zříti.

Další cesta vede nás malou vískou Horní (Zgorní) Kokrou kolem hostince Cundrova k hutnímu závodu Fuchsovu (634 m n. m., 23 km od Kráně). (Až sem dojde jednokoňák z Kráně za $2\frac{1}{4}$ hod. za 3 zl. Není-li zavazadel, doporučuje se jen sem jeti, ježto odtud pro značnější již stoupaní pěšky téměř stejně rychle do Jezerska dojdeme. Cesta pěšky velmi vděčná.)

Hned za Fuchsovým závodem mijíme hraniční sloup a přestupujeme na půdu korutanskou. (Vzdálenost na sloupu asi 47 km udána z Velkovce, Völkermarkt.) Okolo malebně položené kapličky dorazíme po dalších 3 km k hostinci u Kanonýra, kde obrací se směr opět k severovýchodu a po $1\frac{1}{2}$ km do Dolního Jezerska. V mírných serpentínách překonává silnice odtud poslední značné stoupaní do Jezerska horního a každým okamžikem vystupuje před užaslymi zraky velkolepější obraz, až při posledním zákrutu rozvine se v nevyrovnatelné nádheře celé panorama Saviňských velikánů od Kočny, Grintovce, Dlouhého Hřbetu, Skuty až k sedlu na Vodine. Jsme na místě.

Kdo jinou z uvedených svrchu trati si zvolí, použije příležitosti k zastávce ve Vídni, k partii na Semmering, vystoupí z Rychnova (Reichenau), resp. z Edlachu (hôtel Rax) na Raxalpu, nebo z Payerbachu na Schneeberg a j. v., prohlédne si Štyrský Hradec a Lublaň. Však i krom toho na trati té jest řada míst, jež buď krajinově nebo z jiných důvodů za návštěvu stojí: Maribor, Celje a j. v.

Pro přístup od severu jest železniční stanicí, jak již řečeno, Sinča Vas (Kühnsdorf-Völkermarkt) na trati jižní dráhy Celovec-Maribor. Jezero Vrbské mezi Bělákem a Celovcem, na jehož severním břehu takřka bez přetržení řadí se k sobě rozkošná letní sídla, jedno známější než druhé: Vrba (Velden), Poreče (Pörschach), Kriva Vas (Krumpendorf) atd., hodí se k odpočinku podobně, jako jezero Bledské. Však i krom toho jsou na trati té partie vděčné, na př. jezero Blaško (Faaker See) pod Kepou, výstup na Kepu přes Ločany (Latschach) k chatě Bertině a j. v.

Ze Sinče Vsi jest vzdálenost do Jezerska jen nepatrně větší než z Kráně (34 *km*), avšak příjezd tento zejména v první polovici až před Železnou Kapli jest z této strany daleko méně zajímavý. Také nelze vždy s bezpečností bez předchozího objednání se spoléhati, že obdrží se povoz; za jednosměrní příležitost žádá se 8 zl.

Rozhodně se doporučuje najmouti povoz jen do lázní bělských (Vellach, 29 *km*) a odtud dojít pěšky do Jezerska, neboť poslední kus silnice mezi Bělou a Jezerskem přes horu Jezerní jest tak příkrý a v tak bídném stavu, že nahoru i dolů každý jde raději podle vozu. Dopravu zavazadel svěříme v tom případě buď nosiči anebo poště, která tu denně dojíždí. Ze Sinče Vsi do Železné Kaple, kam ostatně v brzku zřízena bude místní dráha, lze též pošty po-

užití. 6 *km* severně od Sinče Vsi jest město Velkovicce (Völkermarkt), sídlo okresního hejtmánství, k němuž také Jezersko náleží.

Císařská silnice spěje ze Sinče Vsi k jihu krajinou celkem nevalně půvabnou, avšak s pěkným pohledem na Karavanky k Doberle Vasi (Eberndorf, 4 *km*) s velkým klášterem, na Miklovc (Miklauzhof, 11 *km*) (hostinec a pivovar), pak kolem továrních závodů na papír a celulosu k Železné Kapli (20 *km*), před níž okolí nabývá již rázu zajímavějšího. Úzkou soutěskou, kterou říčka Bělá razí si dráhu mezi romantickými formami skalními, vjíždíme do Železné Kaple (host. Niederdorfer, u lva a j.), městyse, jakožto letní sídlo hojně navštěvovaného, který ale přes to, že domácí obyvatelstvo úplně jest slovinské, ovládnán jest zcela několika renegáty. Poblíž jsou lázně s pramenem kyselky »Carinthia«. Okolí má hojnost zajímavých a vděčných výletů, o kterýchž, ježto vesměs také z Jezerska lze je podniknouti, pojednáno na jiném místě. Dále kolem zámku Hagenegg mírným stoupáním (29 *km*) do lázní bělských (Bad Vellach, 843 *m*)

Zde v lázeňském domě schází se v létě četná společnost. Kyselka zdejší jest známa a oblíbena. Silnice odtud do Jezerska má v brzku přeložena býti, a bude pak ovšem také tato část lze pohodlně ve voze vykonati. Prozatím stoupá silnice bez přetržení příkrým svahem až na sedlo Jezerní hory (1218 *m*). Něco málo za sedlem odbočuje na pravo stezka ku protějším domkům selským, při nichž skalní výstupek, zvaný Kazatelna, skytá rozkošný pohled do doliny Jezerské a na řetěz velikánů saviňských. Stejně příkrým srázem klesá pak silnice v údolí až u první skupiny jezerské před kostelíkem Sv. Ondřeje přechází v rovinu. Zde nalézá se ho-

stinec Stullerův, kdežto kasino Muriho leží ještě o $2\frac{1}{2}$ km dále.

Nebudiž opomenuto podotknouti, že také pro toho, kdo by cestu do Jezerska nebo část její vykonati chtěl na kole, naskytuje se k tomu příležitost znamenitá. Silnice vesměs jsou výborné a jednotlivé také krajinově tak vděčné, jak při tratích silničních málo kdy bývá. Trať údolím Gesäuse, údolím Mury, pak na Celovec, kolem jezera Vrbského na Bělák lze bez obavy si zvoliti; pravou rozkoš jest ale teprve jízda odtud na Trbíz a Belu Peč, pak údolím Sávy na Mojstranu, Bled a do Kráně a Kokerským údolím do Jezerska.

Jezerko.

Jezerko (nebo Jezero, jak občas také se píše, Oberseeland) spojuje v sobě všechny podmínky, jež je činí způsobilým státi se střediskem světového ruchu turistického, ba neváháme je v tom ohledu řaditi mezi nejproslulejší místa Alp rakouských i zahraničních. Není-li jím posud, sluší příčinu toho hledati jediné v tom, že leží mimo směr posavadních hlavních proudů turistických, na cestě ještě málo vyšlapané. Avšak važme si toho a užijme, dokud čas ještě, trochu těch idyllických poměrů, než turistu vytlačí lázeňský host. Jsme si toho dobře vědomi, že podaří-li se nám obrátiti pozornost širší k tomuto skvostu přírody alpské, s rostoucí návštěvou též požadavky, komfort i luxus poroste, a tak mnohý rys, jenž nám nyní krajinu i lid tím dražšími činí, bude setřen; avšak co naplat, to přirozený běh věcí. Tam, kde před 30 lety stanula jen noha odvážného pionéra alpinismu, po 10 letech stála již útulná

alpská chýže a po řadě dalších let horská hospoda, dnes hrdě vypíná se nádherný hôtél, v jehož luxuriosním zařízení skutečnému alpinistovi daleko již není tak volno, jako když místo table d'hôte o pěti místách měl k večeři kus sýra nebo špeku, místo perového lůžka tvrdou pryčnu s jednoduchou žíněnkou, za to však místo mezinárodního reje a šumu hotelových kasáren velebný klid a poesii alpské noci. Či má alpinista, když nový takový poklad odkryje, jako lakomec jej ukrývat, aby jiný z něho těšit se nemohl? Nikoliv, jen ať spějí k němu všichni, kdo upřímně se dovedou radovati z jeho nádhery, a naroste-li časem dav těch, kteří přicházejí spíše, aby byli viděni, než aby viděli, přes příliš, až nám je z toho nevolno, jaká pomoc, uděláme místo a s povzdechem obrátíme své kroky jinam a vydáme se na novou cestu výzkumnou; vždyť ten svět alpský chová v sobě nevyčerpatelný poklad, a vždy se zas pro nás najde nový útulek.

Ač Jezersko má, jako většina horských obcí, velmi značnou rozlohu, tak že vlastně k němu čítati sluší celé údolí od hranice kráňsko-korutanské až po Jezerní horu, tož přece rozumíme, mluvíme-li o Jezersku bez bližšího označení, vždy část jeho (nazv. Horním Jezerskem), která skládá se ze dvou volných skupin tulících se k oběma kostelům místním, sv. Osvaldu v dolejší a sv. Ondřeji v horní části. Porůznu roztroušeny jsou i podél silnice, oba díly spojující, jednotlivé statky a domky, kdežto největší dvorce leží na okolních stráních uprostřed majetku, k němuž patří, a znamenitě doplňují svou úpravou i přívětivým vzezřením ladný obraz krajiny. Obyvatelstvo, jehož se čítá něco nad 500, žije v poměrném blahobytu; aspoň nevystupuje tu chudoba nikde ve formách odpuzujících a žebrota nepatří k místním zvyklostem. Jest dobře, když

turisté také této stránce věnují pozornost, neboť všude tam v krajinách čteně cizinci navštěvovaných, kde dnes se žebrotou, ať nepokrytou, ať v roucho

Horní Jezersko (část u kostelíka sv. Ondřeje).

Dle fotogr. Dra. St. Prachenského.

výdělku se halící (za služby nebo požitky ceny více než pochybné), se setkáváme, bývají to zpravidla turisté sami, kteří vypěstovali nešvar ten.

S obyčejným způsobem alpského hospodářství, spočívajícím hlavně v chovu dobytka, shledáváme

se ovšem i zde, a každý větší dvorec má vlastní rozsáhlé salaše na okolních horách. (Stullerova, Ankova, Roblekova planina atd.; planina = alpa, salaš). Majetek pozemkový větších dvorců selských mívá často rozlohu velmi značnou, až mnoho set jiter. Každý dvorec takový má od pradávna nezměněné své jméno, jež také přechází na nového majitele, třeba by vlastní jeho jméno znělo zcela jinak. Anko, Makek, Roblek, Virnik a j. v. jsou jména jednotlivých takových dvorců, a nikomu nenapadne nazývati na př. majitele prvního z nich jinak než Anko, ačkoli pravé jeho jméno jest p. Sajevič, jehož rodina již hezky dlouho statek ten drží. Kromě salaší patří k selským statkům též rozsáhlé komplexy lesní; vůbec jest veškerá půda mimo majetek obecní vlastnictvím domácích sedláků. Pro zpracování dříví z lesů má každý z větších majitelů vlastní pilu na vodní síle, o niž zde ovšem nouze není. I zkušený odborník často se podiví, jak jednoduchým a při tom důmyslným způsobem dovede tu prostý lid využití živé síly tekoucí vody. Tyto četné malé, vesele bez přestávky ale též všeho obtěžování okolí pracující závody oživují krajinu a jsou bohudík jediným průmyslem zdejším. Tovární komín a lomozný lopot strojů jest daleko široko věcí neznámou.

Lid domácí jest bodrý a naskrze poctivý. Nenaučil se sice posud třípytnými vábidly a úlisným nadbíháním lákati k sobě cizince, nepohlíží však na něho také jako na pouhý předmět výdělku, jehož cena řídí se dle toho, mnoho-li zisku z něho kyne. Zásada, v době co nejkratší cizince co možná nejvíce oškubat, je zde posud neznámá.

Nářečí, kterým lid tu mluví, jest poměrně čisté a blíží se snad nejvíce spisovné slovenčině, což o mluvě lidu v jiných krajinách Slovinci obydlených (zejména na Štýrsku) nelze tvrditi. Jest vůbec ku

podivu, jaké různosti jazykové mluva lidu slovinského, poměrně tak málo četného, vykazuje. Posud jest Jezersko nejpevnější baštou slovinskou v Korutanech, a kromě Sv. Jakuba v Rožném údolí jedinou obcí korutanskou vůbec, která má školu ryze slovinskou. Ve všech ostatních obcích slovinských jsou školy německé. To ovšem jest v první řadě zásluhou statečného starosty jezerského a zemského poslance na sněmu korutanském p. Fr. Muriho.

Tento moment národní měl by v řadě neposlední býti pobídkou českým turistům, aby kraji tomu věnovali svou pozornost. Kdež jinde může ten těžce zkoušený lid slovinský na Korutansku posily a potěchy hledati než u bratrských kmenů slovanských, a kdo může pro útrapy jeho lepší porozumění míti než my. Víme sice velmi dobře, že politika a turistika spolu se nesnášejí, a že bylo by špatným osvěžením, chtít o prázdninách provozovati národní agitaci, o to se však nejedná. Účel návštěvy české v tom směru postrádá naprosto rázu výbojného a za nynějších poměrů netřeba se v Jezersku nikomu báti nepřijemnosti; cítíme se tu v každém ohledu mezi svými, jako doma. Oč hlavně běží, jest, aby poměry ty byly zachovány, aby sebedůvěra lidu domácího byla posilněna. A k tomu jest četná návštěva z krajů národně spřízněných prostředkem nad jiné vhodným. Posloužíme tím také sami své věci národní, utužíme-li ten svazek přátelský. Pro Slovince jsme my Čechové dnes tak trochu tím strýčkem, ne-li zrovna bohatým, tož aspoň zámožným.

Dorozuměti se s lidem domácím nečiní Čechům příliš velkých obtíží; v hostincích a vůbec s lidmi, kteří s cizinci přicházejí do styku, lze ovšem dohodnouti se též německy, avšak učíňme sobě zásadou, toho nečiníti. Lid domácí ponejvíce sám, pokud se jazyku cizímu naučil, ať z ochoty k cizinci ať z ješit-

nosti, se svou znalostí se vytasí, odmítneme však ochotu takovou se vši důrazností. Vždyť přece není tak nesnadno osvojit si několik frází a nejběžnějších pojmů jazyka příbuzného a z pouhého pohodlí nadháněti vodu na mlýn těch, kteří posměšně k tomu ukazují, že Slované bez němčiny ani mezi sebou se nedohodnou. Za málo dní ucho naše navykne a jazyk se oblomí, ba i lidé domácí pochyťtí tak mnohý český výraz, a dorozumění se nebude činiti žádných dalších překážek. V kolonii české, která, trváme, z Jezerska více nevymizí, najde se ostatně zajisté vždy několik ze starších obeznalejších hostů, kteří přes počáteční překážky ochotně pomohou.

Snad poněkud příliš obšírně zdrželi jsme se při líčení poměrů hospodářských a národních lidu domácího, jež s turistikou a letním pobytem vlastně přímo nesouvisí, a laskavý čtenář by asi konečně rád se dověděl, jak vypadá to s krajinou a okolím, procházkami a výlety a last not least též s pohostěním, a vůbec vším tím, co napřed se uvažuje, než na cestu nebo letní pobyt se vydáme, máme však za to, že neškodí také s těmito podrobnostmi turistu seznámiti. Vpraví se pak snadněji a rychleji do poměrů, a porozumí mnohemu lépe, co jinak zdálo by se mu z počátku podivným. Pokud jde ostatně o vyličení půvabů krajinových, nezbyvá, než obmeziti se na suchopárné vypočtení vynikajících bodů nejbližšího a dalšího okolí, a požádati, aby prostě dána byla víra ujištění, že nalézti lze v Alpách všech oblastí málo takových míst, která by jako Jezersko hodila se stejným způsobem zároveň k delšímu pobytu i za východiště pro turisty všeho druhu od nejmírnější až do nejprísnější observance. Či může popis krajiny, i kdyby z péra daleko povolanejšího pocházel, vystihnouti soulad celku a půvab jednotlivostí, nádheru barev a hru stínů, kontrasty přírody

živé a strnulých forem skalních, vůbec vše to, co obrazu krajinovému dodává vlastní ráz?

Kdo tedy bude snad v očekávání svém ohledně popisu místa a okolí zklamán, nedej se tím odvrátiti; jen vlastní zrak tu jest povoláním soudcem.

K delšímu pobytu hodí se Jezersko již svými výhodnými poměry klimatickými. Posunuto jsouc přece již značně k jihu, spojuje v sobě vedle toho zároveň výhody vysoké polohy (ležíť na 900 *m* nad mořem) Sebe sálavější paprsky sluneční nebývají tu následkem toho nikdy příliš na obtíž, avšak i za počasí méně příznivého lze přece téměř celý den na čerstvém vzduchu trávit, ba i večery bývají zpravidla tak teplé, že i dlouho do noci lze příjemně venku poseděti, což v jiných polohách v této výši zřídka kdy bývá. Hojná vláha a rosa udržuje až do pozdní jeseně nádhernou svěžest lučin i stromoví. Stále krásné počasí nepatří tu k výjimkám a srážky nemívají takového trvání, jak v některých krajinách alpských bývá pravidlem.

Poloha Jezerska jest úchvatná. Kotlina, v níž jest položeno a v níž zcela dobře posud jsou patrný stopy, že tu před časem poměrně ne dlouhým bývalo skutečné jezero, jehož břehy místy ještě jsou znatelný, jest posledním nejvyšším stupněm údolí kokerského, ač vlastní říčka Kokra tudy již neprotéká, avšak jednotlivé prameny v kotlině se sbíhající tvoří vesměs přítoky Kokry, s níž stékají se v Jezersku dolním, kamž od prameniště svého pod Vernikovým Grintovcem, severozáp. od Jezerska, spěje. K severu uzavřena jest kotlina Horou Jezerní (Seeberg), přes jejíž sedlo (1218 *m*) vede nejbližší spojení k severu, do povodí Drávy. Kdežto dno údolní se šfavnatými koberci lučinovými, skvoucími se v nádherné sytosti barev, bujným stromovím a hojnými prameny podobá se přirozenému a pečlivě

pěstěnému parku, dodávají okolní stráně, kotlinu kolem do kola obklopující, až na vrch lesem porostlé, mezi nimiž místy bujné pastviny s přívětivými salašemi vítané střídání působí, kraji ráz úplně horský, a tam konečně, kde stráně se rozestupují, otvírají se prolukami prospekty do postranních údolí, nad kterými pnou se v plném majestátu a nevyrovnatelné leposti forem obrovské štíty velikánů saviňských. Jednotlivé ze závěrek těchto údolí postranních náležejí bez odporu k nejnádhernejším, jaké v širém světě alpském lze zřítí.

Ještě velkolepější obrazy naskytují se nám, když vystoupíme beze všeho namáhání na některé výhodné místo protilehlé stráně. Pohled od kostelíka sv. Osvalda a od fary na řetěz Saviňských Alp od Kočny, Grintovce, Dlouhého Hřbetu až po Mrzlou goru a Babu, nebo od planiny Ankovy na celou i východnější skupinu Saviňskou působí dojmem nezapomenutelným a skytá zároveň velice instruktivní názor celé této oblasti horské.

Z jednotlivých vrcholků nad okolní stráně charakteristicky vystupujících rýsují se na horizontu nejnápadněji:

K severu (na levo od Jezerní hory) Malý (nebo Pristovníkov, též Koroški = korutanský) Stořič (1762 *m*), více k západu, za kostelem a farou sv. Osvalda, pohlížíme-li z údolí dolní Kočny, Vernikov Grintovec (1658 *m*), oba s trigonometrickými znameními dobře i z dola viditelnými.

Kde údolí k jihozápadu se níží, směrem silnice k dolnímu Jezersku vyniká nad hřebeny Karavanek nádherná pyramida Velkého Stořiče (2134 *m*), kdežto k jihovýchodu uzavírají obraz jednotlivé hřebeny Kočny a zalesněný hřbet mezi údolím hlavním a postranním (t. zv. horní Kočnou). Tudy právě, kde srázy Velkého Vrchu, Malého Vrchu, Kočny Ko-

kerské a Kočny Jezerské postranní uzavřenou kotlinu (zvanou dolní Kočna) tvoří,*) rozevívá se nejbližší velkolepé panorama Saviňské. Od prava k levu řadí se tu k sobě Kočna Kokerská (2541 *m*), Grintovec (2559 *m*) s trigonometrickým znamením zcela dobře viditelným, táhlý hřeben Dlouhého Hřbetu (Langkofel,

Muriho Kazino v Jezersku.

Dle fotogr. K. Chodounského.

2479 *m*), Skuta (2530 *m*), Mrzla gora (2208 *m*) a Baba (též Belská Kočna, 2154 *m*) se skalními boky tak náhle v údolí spadajícími, že na první po-

*) Kočnou rozumíme ovšem především horu (t. zv. Kočnu Kokerskou). Krom toho ale nazývají tak též jednotlivé hřebeny, ve které se rozvětňuje, tak zejména Kočna Jezerská, rovněž ale poboční údolí, jednotlivými rameny její utvořená (Kočna horní a Kočna dolní).

hled se zdají úplně kolmými a naprosto nepřístupnými. Druhý neméně nádherný pohled na tytéž velikány, jenže dle postavení zas jinak seskupené a v jiných formách, otvírá se údolím Kočny horní, do níž vede cesta se silnice před hořejším kostelíkem sv. Ondřeje na východ odbočující.

O cestách a procházkách hodláme na jiném místě šířeji promluvit, zde jen tolik budiž připomenuto, že velmi značný počet rozkošných procházek lze vykonati i bodů ku pobytu vícehodinnému vděčných dostihnouti po rovině a cestách naprosto schůdných a bezpečných, tak že i pro osoby slabé, které vůbec žádného stoupání nesnesou, i pro dívky Jezersko pro delší pobyt nad míru se hodí. Pro dívky zejména stěží by dalo se nalézti místo, kde mohly by se ve svěžím vzduchu vyběhat a vyskotačit jako zde. Posud jsou tabulky s nápisem: »Chůze touto loukou a trhání květin atd. se zapovídá a tresce pokutou 5 zl.« a pod. v Jezersku věci neznámou, a trváme, že jí na dlouhou dobu ještě zůstanou, budou-li hosté s náležitou svědomitostí užívati svobody, kterou jim majitelé lučin a lesů rádi dopřávají.

Ku pořádání her jest všude hojnost volného místa, a vůbec hodí se okolí Jezerska též znamenitě ku pěstování sportu všeho druhu. O tom, jak příznivým terrainem jest pro sport cyklistský výtečná silnice kokerská a příjezdní silnice další, zmiňujeme se na jiném místě; fotograf-amatér marně by hledal jinde vděčnější pole pro svou působnost. Pokud lovu se týče, ponechávají si majitelé větších statků honbu pro sebe, a bývá kořist — zvěře v horách obvyklé, i kamzíků jest posud hojnost — dosti vydatná; dostalo se nám však ujištění, že domácí páni myslivostí nejsou závistníky, a že není nesnadno při bližším seznámení dosíci od nich povolení a pozvání k honu.

O pohodlí a tělesné blaho cizinců postaráno jest ovšem bez přepychu, ale způsobem, který každého může uspokojiti. V místě jest úřad poštovní a telegraf. Dva hostince zařízeny jsou pro ubytování a pohostění letních hostů i turistů; ve skupině u kostelíka sv. Osvalda »Kazino« p. Muriho a v hořejší části u sv. Ondřeje hospoda Stullerova, a při četné návštěvě vypomohou též úpravné a zcela čisté byty v okolních statcích. Zkušenost naše vlastní obmezuje se posud toliko na kasino p. Muriho, leč dostalo se nám od paní Stullerové, jež právě letos dokončila přístavbu svého hostince, ujištění, že i ona v každém směru bude hledět vyhověti.

Ceny nazvati lze zajisté mírnými, uváží-li se, že za nocleh platí se 40—50 kr. (při delším pobytu i méně), a že za stravu ani jedlík nespotřebuje denně více než zl. 1.50—1.70, však dá se i mnohem levněji žíti. Pivo (10 kr. $\frac{1}{2}$ l) bývá slušné, víno (10 až 15 kr. $\frac{1}{4}$ l) velmi dobré. Domácí kráňské víno bledě červené (rdečo na rozdíl od tmavého, kterému černo říkají) hodí se velmi dobře k pití při žízni, a snadno mu přivykáme, třeba by nám z počátku valně nechutnalo. Strava v celku dosti hová našim zvyklostem, a oběd lze snadno tak sestavit, jak v Čechách je pravidlem. Vedle polévky (juha, *h = ch*) lze hovězí maso (govedina, goveje meso) s obvyklými přílohami obdržeti každý den. Z masitých jídel krom toho telecí (prostě pečenka zvaná), kuřata (piški, piščance), zvěřina (divjina, divjačina), roštěná, řízky a pod. bývají nejčastěji na jídelním lístku. Z jídel moučných kromě sladkých též knedlíky (s koprovou omáčkou), štrudl a obyčejné nudle připomínají kuchyň domácí. Úprava jest vždy velmi dobrá, a obsluha, ač bez zvláštního přepychu, pečlivá, čistá a vůbec vyhovující.

Jednou z největších předností Jezerska jest nádherná voda. Ať kamkoli se obrátíme, všude jsme jisti, že nalezneme prameny, jeden lepší než druhý. Komu ostatně nestačí voda obyčejná, i kyselkou lze mu posloužiti. Znameníť bělská kyselka (z blízkých lázní) prodává se tu za levný peníz, a na statku Ankově prýští mohutný pramen výtečné kyselky (kisla voda), která každému zadarmo jest k dispozici. Jedna věc, pravda, posud schází: příhodná venkovská lázeň; když vypočítali jsme přednosti, káže zpravodajská svědomitost, abychom nedostatků nezamlčovali. Však výbor české podružnice Sl. Pl. Dr. přičinil se již vzhledem k očekávané české návštěvě o to, aby tomuto nedostatku bylo odpomoženo, neboť mu je dobře známo, že při delším pobytu právě této okolnosti se přikládá váha. To nahlédl také přítel náš p. Muri a slíbil, že již do příští sezony postará se o to, aby zachycením některého teplejšího pramene a zřízením příhodného bassinu upravena byla budoucím hostem jezerským koupelna. O lázně vanové jest v Kazině postaráno.

..

Česká chalupa na Ravném pod Grintovcem.

Již od let sedmdesátých, kdy nabývalo pěstování alpinismu, přestávajíc býti výhradou jednotlivců, věnujících se mu původně především ze speciálních pohnutek vědeckých, stále větší půdy a vnikalo do kruhů, které se mu věnovaly z pouhého nadšení pro přírodu a z potřeby, v neskonalých její krásách osvětlení nalézti, byly půvaby a nádhera Saviňských Alp plně ceněny. Nejpovolanější znalec horstva saviňského, slovatný professor při štýrskohradecké universitě Dr. Jan Frischauf, čestný člen Slov. Pl. Dr., jemuž také odbor náš za přemnohý průkaz přátelské podpory a přízně k největším díkům jest zavázán, již tehdy snažil se hory tyto hlavně též se strany severní proudu turistů otevřítí, ale kdežto v jiných oblastech alpských činnost jednotlivých sdružení přátel alpské turistiky vítězství za vítězstvím slavila, uplynulo téměř celé čtvrtstoletí, než došlo na uskutečnění tohoto přání. Českému odboru Sl. Pl. Dr. náleží o to zásluha. Příčinu opozdění snadno vysvětlíme poměrnou odlehlostí kraje od směru, kterým dav turistů od počátku navykl se bráti, zdánlivou nepřístupností horstva právě z této strany, a v řadě ne poslední též poměry národnostními, neboť mohutné alpské spolky německé, jichž působení náleží zrovna tak nelíčený obdiv a uznání výkonného alpinisty jako vděk obyvatelstva domácího, přirozeně

soustřeďovaly činnost svou nejdříve na kraje kmenem vlastním obydlené. Teprve když tu hlavní úkoly byly vykonány, počala se pozornost jejich obraceti též k jiným, přírodně ne méně vynikajícím končinám, lidem slovanským obydleným.

Působení jejich bylo by i zde se setkalo jako jinde se vděčným uznáním, kdyby bylo vycházelo vždy pouze se stanoviska, posloužití věci a ne stranickým zájmům, šetřiti citů domácího obyvatelstva a zachovati kraji odvěký ráz. Že tomu tak všude nebylo, vyvolalo v obyvatelstvu domácím, probouzejícím se k národnímu vědomí, poznání, že musí sáhnouti ku svépomoci. A již to, že na poli tak všeobecně prospěšném a nepolitickém, beze všech úmyslů výbojných chce práce kulturní se účastniti, jest v očích mnohých drzostí a proviněním!

Slovinské Planinské družstvo za málo let svého působení (od r. 1893) vykonalo pro Alpy slovanské tak mnoho, že zasluhuje úcty všeobecné, jakž ale skromné prostředky jeho stačiti mohou, by napraveno bylo opozdění těch dlouhých let předešlých. To maje na zřeteli vytkl si kroužek českých alpinistů, sdružený v český odbor prvního slovanského spolku alpského, za úkol, přispěti činnosti spolku ústředního na pomoc na některém z nejvíce ohrožených míst. Když pak na výzkumné pouti své horami Slovinskými octl se v Jezersku pod štíty Saviňskými, neváhal déle s volbou a vytkl si za první velký úkol, zřízením alpské chýše a horských stezek otevřítí turistům tuto zaslíbenou zemi.

Pomiňme překážky, které ještě v poslední chvíli uskutečnění úmyslu v cestu se stavěly a zdar jeho zmařiti hrozily, energii vlastní a úsilné podpoře přátelské podařilo se, šťastně je zažehnati, a dnes jest dílo šťastně dokonáno.

Jakmile zabezpečeno bylo od obce Jezerské svolení ku postavení chaty, přistoupeno ještě na podzim r. 1898 ku přípravným pracím. Plány pro stavbu vypracoval s nevšední ochotou pan architekt Josef Podhajský, na slovo vzatý znalec českého lidového umění stavitelského, neboť o tom nebylo sporu, že chata již zevním vzezřením hlásati má český původ svůj. V dalších technických otázkách radou a skutkem přispěl výboru s velikou ochotou též p. král. zemský stavební rada Antonín Landa.

Nejobtížnější stránkou podniku zůstalo však pro výbor, stavebního místa tak vzdálený a poměrů místních přece jen neznalý, opatření vlastních prací stavebních. Nevíme, co byl by si počal, kdyby nebyl našel dva přátele tak obětavé a zkušené, kteří věci jeho s nadšením se ujali. Jsou to pp.: František Kocbek, nadučitel v Horním Hradu, předseda saviňského oboru Sl. Pl. Dr., který právě hlavně zásluhou jeho ve východní části Alp Saviňských tak skvělých úspěchů docílil, a František Muri, velezasloužilý starosta obecní a poslanec zemský v Jezersku. Kdežto onen všecky potřebné přípravy provedl a dělníky opatřil, ujal se tento a až do úplného dokončení stavby vedl dozor na dodávání materiálu a provádění práce a s příkladnou svědomitostí spravoval pokladnu a vedení účtů. Oba získali si o podnik zásluh neskonalých, a konstatování toho na tomto místě jest jen skromným výrazem uznání a díků.

Velmi důležitou a zároveň choulostivou otázkou byla volba stavebního místa. Na celém srázu skalních stěn jsou pouze dva prostrannější stupně, kde chata mohla státi: dolní a horní Ravné. Pro vyšší polohu byl by výbor rozhodně dal přednost tomuto (1840 m), avšak po zralých úvahách musil dáti na slova přátel místních a rozhodl se pro Ravné dolní. Nebezpečí lavin, obmezenost místa, přílišné zdražení nákladu staveb-

ního pro odlehlost materiálu stavebního a nepřístupnou polohu, konečně také úvaha, že by chata v těchto místech přece už nikdy nemohla se státi tím, co od ní očekáváme: totiž kromě útulku pro horolezce též výletním bodem pro turisty, jichž aspirace tak vysoko se nenesou, byly rozhodujícími momenty.

Na prostorné terase skalní, kde vegetace ještě jednou vítězí nad neplodností skály, a bujná kleč promíšená bohatými keři alpské růže, do pozdního léta kvetoucí, poskytuje dostatečnou zásobu paliva, na místě před vichřicí a zhoubou lavin chráněném ve výši bez mála 1600 m vytyčeno staveniště. Obrovský cirkus skalní zde v bezprostřední blízkosti působí dojmem tím mohutnějším, kdežto na druhé straně otvírá se líbezný pohled do údolí horní Kočny a Jezerského, za nímž k severu za jasného počasí vystupuje nepřehledná směsice vrcholků hor vzdálenějších. Kočna Kokerská, pyramida Grintovce a Dlouhý Hřbet jsou, abychom tak řekli, hlavními parádními kusy skalního cirku, kterého dle zdání takřka rukou lze dosáhnouti. Poloha chaty jest zkrátka velkolepá a úplně způsobilá, učiniti ji hojně navštěvovaným cílem i takových turistů, kteří výše do hor nehodlají se bráti. Několik kroků od chalupy tryská ze skalní stěny pramen jakosti skvostné a tak mohutný, že s vodou v chalupě v žádném ohledu nebude třeba šetřiti, což, jak známo, patřívá k nejnepříjemnějším stránkám tak mnohých alpských chat. Rozsáhlá sněhová pole v bezprostřední blízkosti chalupy poskytují nováčkům v horách úplně bezpečnou příležitost k prvním pokusům na sněhu.

Vlastní stavba chaty zahájena v měsíci červnu způsobem tak energickým a s tak četným dělnictvem, že do konce srpna všechny práce stavební zhruba byly dokončeny a zbývaly jen dodělávky.

Rychlý postup stavební, vyžadující ovšem četné obsazení při všech pracích, vedle toho ale nesmírné obtíže při dopravě stavebního materiálu, o jakých nikomu, kdo se sám nepřesvědčil a podobné výkony v horách neseznal, ani představy si nelze učiniti, způsobily ovšem, že stavební náklad, původně asi na 4000 zl. odhadnutý s připočtením některých výdajů na nezbytné cesty a stezky jistě se zdvojnásobí, a český odbor Sl. Pl. Dr. bude míti zapotřebí všestranné a účinné podpory širších kruhů. aby závazkům, jež finanční síly jeho ovšem značně obtížily, čestně mohl dostáti, nechová v tom ohledu však žádných obav, znaje obětavost naší veřejnosti, která zajisté uzná význam podniku, kterým praktickému provádění myšlenky vzájemnosti slovanské zajisté mnohem více se prospěje, než celou serií novinářských článků sebe nadšeněji psaných.

Všecky práce stavební provedeny jsou způsobem naskrze důkladným, dovedným a úpravným, a celek působí vzezřením svým zevním i vnitřním dojem velice ladný a útulný. Chalupa zrobena jest úplně ze staletého dříví modřínového znamenité jakosti a spočívá na kamenné podezdívce. Ježto terrain není rovný, vyniká podezdívka na jedné straně jen málo nad zemí, kdežto na ostatních jest vyšší, poskytujíc v souterrainu místo pro sklep, dřevník a jizbičku pro pastýře, jehož dřívější bouda musila chalupě naší ustoupiti. Kolem zvýšeného přízemí na straně jižní a východní, odkud nejkrásnější rozhled k horám se otevírá, zřízena jest pavlač, s níž do vlastních místností obytných v chalupě se vchází. První jest předsíňka, jež sloužiti bude zároveň ku posezení vůdcům a lidem domácím, pak sleduje úpravná kuchyňka a za ní světnička pro hospodyni. Střed chalupy po celé šíři zaujímá prostorná společná jídelna, k níž na druhé straně přiléhají 2 ložnice, menší pro

dámy, větší pro pány. V podkroví, do něhož přijde se po schodech z předsíně vedoucích, upraveny jsou dvě další společné ložnice pro turisty a vůdce. Že také vnitřní zařízení rázu české chalupy bude vyhovovati, netřeba zajisté připomínati. Chalupa zřízena jest v rozměrech 9/11 *m* a bude prozatím opatřena 9 postelemi a asi 10 lůžky na pryčnách, rozumí se se vším příslušenstvím. Správa její svěřena bude v letních měsících hospodyně nebo hospodáři. Zásobena bude způsobem v chatách horských osvědčeným, konservami, kávou, čajem atd., jakož ovšem i vínem. Připustí-li to četnost návštěvy jen poněkud, hodlá odbor náš k tomu přihlížeti, aby podávány býti mohly v chatě dle možnosti též pokrmy čerstvě upravené i pivo.

Počátkem příštího sezóny cestovní odevzdána bude chalupa svému účelu; kéž splní jej v každém směru. Vítán v ní bude každý, kdokoliv přijde, bez rozdílu, doufejme však, že v první řadě turisté čeští a slovinští dokáží, že zřízení českého střediska alpského dovedou ocenit. Odevzdávaje toto první své dílo všeobecnému užívání, činí český odbor Sl. Pl. Dr. tak s jediným přáním, aby pro vždy sloužilo všem ku prospěchu, jménu českému ku cti.

Vystavění chaty horské znamená ovšem jen část úkolu, který si český odbor Sl. Pl. Dr. v horách Saviňských vytkl, a minulo by se úplně s cílem, kdyby postupně nebylo postaráno o příhodné spojení k chalupě a o nové výstupy na okolní vrcholky.

Obojí Ravné spojeno bylo ovšem již před stavbou chalupy s údolím stezkou před časem železno-kapelským odborem rak. klubu turistů (Ö. T. C.) zřízenou, avšak nehledě ani k tomu, že bylo přáním odboru, míti k chalupě přístup vlastní a tak pohodlný, aby nikoho od návštěvy neodstrašil, kterémuž přání zmíněná

stezka přece jen úplně nevyhovovala, má posavadní cesta další vadu, že vede kolem salaše Stullerovy do údolí horní Kočny, což spojeno jest se zacházkou, kdežto přechod do údolí dolní Kočny k sv. Osvaldu a ke Kazinu jen přes sedlo nad alpou Stullerovou a tedy se zbytečnou ztrátou výšky jest možný. Bylo tedy první snahou odboru dosíci samostatného, úplně pohodlného spojení k dolnímu Ravnému.

Dnes lze uskutečnění spojení takového považovati za zabezpečené a počátkem příští sezony povede již nová cesta, jež ani na nejpříkřejších místech nebude míti více než 15⁰/₀vé stoupání, od sedla nad Stullerovou planinou po hřebenu Kočny vzhůru až do výše české chaty a odtud směrem skoro horizontálním na východ k naší chalupě.

Mnoho starostí působilo odboru vyhledání vhodných směrů pro stezky do hor. Nejvíce žádoucím zdálo se ovšem přímé spojení s Grintovcem, více na snadě byla však trasa na Dlouhý Hřbet, a konečně jevilo se nezbytným traversování úbočí celého řetězu směrem k poloze zvané »Na vodine«, aby docíleno bylo spojení se sedlem Saviňským a pomocí něho s dalším řetězem hor Saviňských. Věru nemalý to úkol hned na začátek, kdy stavbou byly prostředky již vyčerpány. A přece celá otázka již nyní šťastně rozřešena. Takřka náhodou nalezeno východiště z rozpaků. Předseda odboru našeho na výzkumné cestě zjistil, že před časem z horního Ravného vedla stezka vzhůru na sedlo (na mapách bezejmenné, lidem »mlynářské« zvané). Skutečně byla to stezka či spíše směr stezky, který snad již před 20 lety prof. Frischauf poznamenal. Na stezku se pak zapomnělo, zapadla a značky vybledly. Ukázalo se však, že bez přílišných obtíží dá se tu zříditi skalní stezka nová. Bez meškání přikročeno k dílu, směr poznamenán, zjednání dělníci, a při druhé návštěvě

své počátkem září kolaudoval a převzal výbor stezku již hotovou. Na počest vzácného příznivce svého a prvního, jenž ji trasoval, pojmenoval ji pak »stezkou Frischaufovou«. Jediná tato stezka, o málo prodloužená dvěma směry na jižní stranu sedla spojuje rázem českou chalupu s rozvětvenou sítí stezek na jižním svahu tohoto hřebenu; o tom na jiném místě více povíme.

První potřebě tím vyhověno, na tom však nesmí se přestatí, dokud také na severním svahu nebude doplněna podobná síť. Za nejpřednější úkol další činnosti českého odboru, pokud doplnění cest horských se týká, považujeme nyní přímý přístup od mlynářského sedla na Grintovec (posud jen s oklikou a se značnými obtížemi možný), pak provedení traversního spojení k Saviňskému sedlu. Později pak snad dojítí může na vyhledání a zřízení přístupu na Kočnu, po případě na nový, přímý sestup do údolí horní Kočny, oba tvrdé oříšky trasovacího umění alpského. Leč i krom toho je práce v okolí Jezerska na horách i v dolinách hojnost, a jest čestnou povinností českého odboru, aby se jí s plnou horlivostí ujal. Najednou ji ovšem poříditi nelze, stačí, když každoročně budeme pozorovati v tom ohledu pokrok.

Stať tuto nemůžeme vhodněji zakončiti, než uvedeme-li z listu prof. Frischaufa, kterým děkuje za poctu, prokázanou pojmenováním nové stezky svým jménem, několik slov. Píšeť:

»Předešlý týden byl jsem několik dnů v Ampezzu a žasl nad hotelovými kasárnami, jež nyní na horách staví; myslím však, že při vši nádheře Dolomitů Ravné působí dojmem velkolepějším. Poměry výšek jsou asi tytéž jako v Ampezzu, kde dno údolní leží výše než 1400 m.« (zde 800—1000 m.).

A vylíčov postup prací na nové cestě po hřebenu, kterou docíleno spojení přes mlynářské sedlo od české chalupy až k chatě Okrešelce, připojuje: »Dne 9. září, než nastal nepříznivý obrat počasí, byla cesta Turský žleb — Skuta — Mlynarské sedlo hotova a označena. V Turském žlebě se sice ještě pracuje, ale stezka již nyní jest schůdná. Tím otevřena byla po 25letém snažení cestujícím nejvelkolepější partie v alpách saviňských. Před rokem ještě byl bych se spokojil, kdyby bylo bývalo k dispozici asi 2000 zl. ku zřízení chaty na Ravném, dnes skví se tam prostorná česká chalupa, kterou neváhám prohlásiti za nejkrásnější v celých jižních alpách, za kterou Vám turisté velice budou vděčni; tuším ale, že i tato v brzku bude malá.«

Kéž naděje ta se v brzku splní!

Procházký, výlety a horské partie.

Ve stati této chceme podati přehled procházek, výletů a horských partií, které v Jezersku a jeho okolí lze podniknouti. Činíce tento trojí rozdíl, vycházíme se stanoviska, že procházkou rozuměti sluší pouze takové partie, které na cestách naprosto schůdných a bezpečných beze všeho nebo jen s povlným stoupáním půdy každému beze všech příprav v čase poměrně krátkém lze vykonati. Mezi výlety řadíme takové vycházky, které buď již delšího času, nebo již větší míru vytrvalosti chodcovy vyžadují, při tom však rovněž každému, kdo několikahodinnou chůzi vydrží, bez zvláštní průpravy jsou přístupny. Že v horách i pro partie toho druhu doporučuje se aspoň částečně po turisticku se vystrojiti (přiměřený oblek, kovaná obuv atd.), pochopí každý, kdo někdy v horách již byl, a odkazujeme v té příčině k návodu, ve spisku »Slovanské Alpy« českým odbornem Sl. Pl. Dr. r. 1898 vydaném, obsaženému. Partii horskými rozumíme konečně výstupy a přechody v horách větší neb menší míru zkušenosti a otužilosti vyžadující. Že i uvnitř této skupiny jest celá stupnice od relativně nejsnazších až po nejtěžší, jest samozřejmé, a hodláme svědomitou klasifikací dle vlastních zkušeností třídění prováděti, aby každý posouditi mohl, nač síly jeho stačí. Můžeme tak učiniti s dobrým svědomím, neboť všechny popisy v této

části spisku spočívají až na nepatrné výjimky na vlastní znalosti členů odboru; kde vlastních zkušeností nemáme, odvoláváme se na pramen, z kterého jsme čerpali.

Pokud o procházky a výlety jde, nemůže pojednání naše činiti ovšem nároku na úplnost. V okolí tak vděčném, jakým se Jezersko honosí, a při pružnosti posudku, až na jakou vzdálenost by výpočet měl sahati, jest to prostě nemožno. Jedná se především o to, aby nově příchozí byl rychleji orientován, a věděl, kam především kroky své obrátiti. Kdo déle se zdrží, sám novými směry a kombinacemi sítí vycházek si doplní tak, jak žádný popis poskytnouti nemůže. Naproti tomu vynasnažíme se ale, aby vypočtení partií horských bylo co možná úplné. Že v první řadě máme na zřeteli Jezersko a českou chalupu jakožto východiště, jest přirozeno, nepomineme však také vzdálenějších skupin alp saviňských a nejvděčnějších skupin ostatních, hlavně Karavanek. Jest přáním naším, aby stať tato stala se českému turistovi vítanou pomůckou při návštěvě celé této končiny Slovanských Alp.

A. Procházky.

Pozn. Některé z procházek tuto uvedených byly již nyní barevnými značkami a tabulkami označeny, ostatní, pokud vůbec označení při nich není úplně zbytečno, opatřeny budou péčí č. o. Sl. Pl. Dr. značkami jistě již příští rok.

1. Bezprostředně se silnice naproti Kazinu Muriho jest vchod do **farského lesa**, každému volně přístupného. Pečlivě upravené stezky, sedátka i stolky poskytují nejpohodlnějšímu i za počasí méně příznivého možnost užití svěžího vzduchu. Nápadné jest v lese zdejším i ostatních v okolí množství skvostných

jahod lesních, jakož i vonných alpských fialek. Od kostelíčka sv. Osvalda a fary, o něco výše položené, jest, jak jsme již uvedli, nádherný pohled do údolí dolní Kočny. Asi $\frac{1}{4}$ hod. dále na západ a o 50 m výše leží starý, opuštěný kostelík rovněž sv. Osvaldu zasvěcený s rozhledem ještě krásnějším.

2. Na druhé straně silnice vede cesta lučinami okolo pily a mlýna do protějšího lesa, odkud z opačné strany opět dolní část Jezerska s kostelem a nad ním se pnoucím Vernikovým Grintovcem jeví se jako rozkošný obrázek. Po 20 min. docházíme k rozsáhlému **statku Makekovu**, odkud stále lesem (místy dosti příkře) vede cesta k sedlu nad salaši Stullerovou $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ hod. Nádherný pohled na celou skupinu horskou a k české chalupě.

3. Krásná procházková cesta odbočuje od předešlé, k Makekovi vedoucí, před lesem na pravo směrem k salaši Muriho a vedouc stále téměř horizontálně po kraji lesa, traversuje pak šterkoviště **pod srázem Kočny** a vrací se po druhé straně kotliny opět na cestu předešlou. Procházka tato jest okružní cesta dolní Kočnou, stále v rovině a stále v lese.

4. Sama cesta silnicí směrem k horní části u **kostelíka sv. Ondřeje** jest příjemnou procházkou. Na levo od silnice zvedá se uprostřed lučin kuželovitý pahorek, s něhož pěkný přehled celé kotliny. Buď přímo dále, anebo cestou od silnice něco severněji na levo odbočující ku statku Ankovu na kraji lesa krásně položenému (Naď dvorem bohatý pramen výtečné kyselky.) Odtud podél vodovodu dobrá, ač místy dosti příkrá cesta ku planině Ankově ($1\frac{1}{4}$ hod.) s nádherným a velmi instruktivním pohledem k horám.

5. **Do údolí horní Kočny.** Se silnice k východu odbočuje před kostelíkem sv. Ondřeje (asi 20 min. od Kazína) cesta do údolí horní Kočny. Les a nádherné palouky prostírají se celým údolím, a nesčíslný

jest počet míst hodících se k delšímu odpočinku. Čím dále do údolí jdeme, v tím větší nádheře vystupuje cirkus skal, tvořící velkolepý závěr údolní. Asi 40—45 min. lze dolinou bez značnějšího stoupání kráčet, však i okolní stráně mají hojnost vděčných partií. Z údolí odbočují cesty: na levo k Saviňskému sedlu, na pravo k Stullerově salaši a sedlu a dále do hor. (Viz **B. 1. b.**)

6. Kráčíme-li po silnici k údolí Kokerskému (nebo zkratkami), dojdeme po 20—25 min. do Dolního Jezerska; zde odbočuje k severu do údolíčka, kterým vlastní Kokra přitéká, pohodlná cesta, po které asi po $1\frac{1}{4}$ hod. ku **prameništi Kokry** (izvir Kokri) lze se dostat.

7. 20 min. pod Dolním Jezerskem při hostinci »u Kanonýra« odbočuje cesta do Tržiče (Neumarkt). Kráčíme-li touto nejdříve asi $\frac{1}{2}$ hod. směrem k západu a zahneme pak stále podél potoka Stořičského k jihu, dojdeme za necelé další $\frac{1}{2}$ hod. ku kotlině na úpatí Velkého Stořiče. Toto údolí potoka stořičského (přítok Kokry) nazývá se **Podstořič**, a náleží k nejnádhernějším partiím v celém okolí Jezerska.

8. Silnice od Sv. Ondřeje na **Jezerní horu**, pěšky ovšem dobře schůdná, vede stále lesem, tak že procházka tu zcela příjemná. Před samým sedlem na levo cesta ke Kazatelně (viz str. 17).

Kombinováním dají se z procházek jednotlivých sestavití procházky delší, a pro ty, kdo 3—4hodinné chůze se nelekají, stůjtež zde za příklad tyto zvlášť doporučitelné kombinace:

9. Údolím dolní Kočny — Makek — sedlo nad Stullerovou planinou, Stullerova planina — údolím horní Kočny, po silnici zpět nebo naopak.

10. Jezerní hora — Kazatelna — Ankova planina — Ankův statek a zpět na silnici.

11. Také od fary vedou krásné procházky k Roblekovi, Ankovi, jakož i k jich planinám a lze dle toho směr procházky vždy tak si sestaviti, že nikdy netřeba se stejnou cestou vracet.

B. Výlety.

1. **K české chalupě** a) od Kazina údolím dolní Kočny k Makekovi, pak znamenanou cestou (před Makekovým statkem zkratka na levo) kolem pily (1028 *m*) a vozovou cestou vzhůru k dobrému prameni (1212 *m*) a buď dále po cestě nebo zkratkou, stále lesem, dosti příkře k sedlu (1350 *m*) $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ hod. Odtud zřídí č. odbor Sl. Pl. Dr. po hřebenu jezerské Kočny přímou stezku k chatě, která povede beze vsí ztráty výšky a pohodlně vzhůru; doposud třeba především sestoupiti se sedla asi 50 *m* dolů k Stullerově alpě a odtud lesem zpočátku mírně vzhůru, pak stezkou do skal vytesanou (stupně a lano) po stráni, později dosti příkře až k místu, kde se projektovaná stezka s nynější setká; konečně horizontálně k chalupě 1 hod.; b) údolím horní Kočny k Stullerově planině ($1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ hod. od odbočky od silnice, 20 min. od Kazina), a dále, jak u a) udáno. Partie pro každého schůdná. Kdo naprosto nesnese volného pohledu do hlubiny, nechť zvolí variantu od sedla po hřebenu.

2. Do **Bělé**, po silnici 2 — $2\frac{1}{2}$ hod. (viz příjezd do Jezerska od severu). Z Bělé krásná procházka ($1\frac{1}{4}$ hod.) do údolí Kočny Bělské s nádhernou závěrkou údolní.

3. Při celodenním výletu lze s návštěvou Bělé spojití též vycházku do **Železné Kaple** (pěšky o 2 hod. dále), ač vždy se doporučuje po této části silnice použití vozu. Vděčnější jest, kombinovati ná-

vštevú Žel. Kaple s některou z později uvedených vycházek.

4. **Pristovníkov Stořič** (též jezerní, Korutanský = Koroški nebo i malý zvaný) (1762 *m*) *a*) Z Jezerska k Ankově planině buď dvorem Ankovým (cesta znamenaná viz A. 4.) anebo se silnice před sedlem na Jezerní hoře u domku Rakešova, kde tabulka ukazuje cestu ku Korte (Trögern) na levo v celku horizontálně kolem kříže ku jmenované planině (1 $\frac{1}{4}$ hod. od Stullera), odtud lesem znamenanou cestou dále mírně vzhůru až ku plotu v lese, malý kousek podél něho, pak přes plot (pozor na značky) a téměř rovně dále nejdřív na západ a pak k severu až na táhlý hřbet od Stořiče k západu se táhnoucí (téměř celou horu dlužno tu obejít); pak k východu po hřbetu, vzhůru na vyšší stupeň a konečně na jižním svahu travou a kosodřevinou příkře přímo na vrchol (1 $\frac{1}{2}$ hod.). K Ankově planině lze dostati se, jak u A. 11. udáno, též přímo od fary kolem Robleka a Roblekovy planiny (1 $\frac{1}{2}$ hod.) a odtud za $\frac{1}{2}$ hod. Dále na vrch jak shora udáno. Rozhled s vrchu velmi krásný k severu do Korutan, zejména ale nádherný a velmi instruktivní pohled k jihovýchodu na Saviňské hory a k jihozápadu a západu na Karavanky. S vrcholu lze znamenanou cestou sestoupiti buď *a*) přímo do Bělé (1 $\frac{1}{2}$ hod.) anebo *b*) k silnici mezi Bélou a Želez. Kaplí (as 1 hod. od této). Cesta z počátku společná, (místo, kde se dělí, označeno jest tabulkou), vede po hřebenu od vrcholku k severu se táhnoucím až k výšině Křišťanské (Kristanhöhe), 1228 *m* a pak na pravo dolů k silnici (dolů až k silnici asi 2, vzhůru 3 hod.).

5. Do údolí **Kočny belské** z Jezerska přímo. Údolím horní Kočny až ku dvorci »Anzelhube« (1 h.), pak v levo po stráni vzhůru ku planině Jenkově

(1 $\frac{1}{2}$ hod.), a dolů k hutnímu závodu (šmelc 1 $\frac{1}{2}$ hod.); do Bělé 1 $\frac{1}{4}$ hod.

6. **Vernikov Grintovec** (1658 *m*). Od fary k Roblekově planině 1 $\frac{1}{2}$ hod., pak $\frac{1}{4}$ hod. vzhůru k sedlu severovýchodně od vrcholku a odtud 1 hod. po travnatém svahu (dosti obtížně) vzhůru. Cesta posud neznačená.

7. **Goli vrh** (Holý vrch) na hřebenu od jezerní hory k jihovýchodu se táhnoucím 1789 *m a*) s nejvyššího místa silnice na jezerní hoře (**A. 8.**) as $\frac{1}{2}$ h. po hřbetu stezkou nejdříve neznačenou, až se přijde na značky z leva od Bělé vedoucí, pak po západním svahu zeleného vrchu (1622 *m*) až blízko k Jenkově planině (1 hod.) a na pravo vzhůru na vrchol $\frac{1}{2}$ hod. *b*) K Jenkově planině z údolí horní Kočny (**B. 5.**) a odtud jak u *a*) udáno vzhůru.

8. **Veliký vrch** 1743 *m* na hřebenu Kočny od vrcholu Kočny Kokerské k severozápadu se táhnoucím. Od Kazina k jihu až k salaši mlynarské, odtud cestou značenou lesem příkře a dosti obtížně vzhůru k západní straně Velikého Vrchu, a po skalách vzhůru (mírná lezenice) na vrchol (v celku 2 $\frac{1}{2}$ hod.). Krásná vyhlídka na Karavanky a Kočnu. Sestup lze vykonati po východní straně do údolí dolní Kočny (k Makekovi) značenou cestou za 1 $\frac{1}{2}$ hod. Partie tato vyžaduje však již poněkud cviku. Po cestě naléztí lze hojně protěže.

9. **K chatám Frischaufově a Zoisově**. Přístup k chatám vede tak nádheřnou končinou saviňských alp a jest poměrně tak snadný, že návštěvu její každému co nejvřeleji sluší doporučiti, třeba by se jen na vycházku sem obmezil. Daleko většího významu nabude ovšem ještě partie ta, spojíme-li s ní výstup do hor anebo další vycházku do doliny bystřické atd. K partii té ovšem rozhodně již patří výstroj alpská, jakož i jistá obeznanost se stezkami

horskými Po silnici Kokerské 2 — $2\frac{1}{4}$ hod. až k místu, kde od východu ústí údolí Suhi dol. (Vrtačnik). Zde, poblíže *km* 19. přes most a cestou vozovou ku dvorci Suhodolnikovu (45 minut), pak nádherným údolím velkolepě uzavřením skalnatými srázy Grintovce a Grebenu, mezi nimiž Kokerské sedlo leží, tu lesem, onde polanou až k prvnímu stupni údolnímu za 40 minut. Skalní stěnou, lesem však dosti hustě porostlou, tak že pohled do hlubiny jen místy se otvírá, vytesána jest stezka nad míru zajímavá (skalní i dřevěné stupně, lana), po které za dalších 40—45 *m* dostaneme se na hořejší stupeň údolní, kde ve výši 1474 *m* postavena jest chata Frischaufova (rak. kl. tur., nyní bez hospodáře, avšak s proviantem). Pohodlnou, stále značenou stezkou odtud přímo za necelou hodinu k chatě Zoisově. Jiné o něco další spojení mezi oběma chatami možné je po cestě na Grintovec vedoucí. Stezky od obou chat se totiž po čase spojují; spojky této s výhodou se použije však jen při sestupu s hůry, nechceme-li se k východišti vrátit. Od silnice až na Kokerské sedlo lze se pohodlně za 3 — $3\frac{1}{4}$ hod. dostat (směrem opačným za 2 h.). Od Suhodolníka vede krom toho ještě jiná stezka po severozápadním svahu Grebenu (místy příkře a ssutkami) asi za $2\frac{1}{2}$ hod. na Kokerské sedlo. Chata Zoisova (1800 *m*) něm. alp. sp. s hostinstvím (nocleh i pro dámy pohodlný) jest velice úpravna a dobře opatřena.

10. Do doliny **bystrické** (Bistrica, Feistritz, výlet dvoudenní). **Uršič**, prameniště Bystřice a další výlety. Od sedla Kokerského po východním svahu stezkou značně strmou a z velké části ssutkami vedoucí podél skalních stěn po levé straně (směrem dolů) k lesu. (Tato část cesty při výstupu jest dosti namáhavá, další však v obou směrech zcela pohodlná). Pak lesem kolem dobrých pramenů do údolí, kterým

pak kolem Žagané peči (žaga = pila, žagani = propilovaný, prořezaný, peč = skála) ještě asi hodinu téměř po rovině (celkem shora až sem necelé 2 hod., nahoru ovšem dobré 3 hod.) k Uršičovi, selské usedlosti, při níž město Kamnik, jemaž okolní lesy náležejí, zřídilo turistické přístřeší. Nocleh, as pro 10 turistů, vyhoví úplně, (dámy mohou použití dvou postelí ve zvláštní místnosti), a také skromné pohostění lze tu nalézt, ač neškodí pro jistotu opatření se proviantem (zejména masitým). Závěrka údolí Bystřického, kde Uršič leží (591 m) patří k nejnádhernějším bodům nejen Alp slovanských, ale musil by věru dlouho pátrati ve všech krajinně proslulých končinách po místech, jež by lze bylo co do půvabu i velkoleposti bližšího a vzdálenějšího okolí po bok mu postavit. Celá scenerie od údolní, s mohutnými lesy, nádhernými palouky a křišťálovými prameny až po nebetyčné skalní stěny, dolinu uzavírající, působí v souladu svém dojmem překvapujícím, nezapomenutelným. Malý kousek cesty na východ od Uršiče v nádherném okolí prameniště Bystřice, jež překvapuje čarokrásným svým okolím i bohatostí vody a proudů. Od Uršiče stále k jihu údolím Bystřice za 3 h. snadno a pohodlně, posléz od host. Stachovce (sev. od Zgornji Stranje) po silnici dorazí se do Kamnika (Stein 386 m, host. Fišer a j. dobré), rozkošně položeného místa lázeňského. Kamnik jest výstavné město asi s 2000 ob., okr. hejtmanstvím i soudem a stojí za návštěvu. Hodí se dobře též ku vstupu do Savínských hor a tomu, kdo přes Kokerské sedlo přišel a nechce dále do hor vniknouti, poskytuje možnost, od jihu se opět vrátiti použitím železnice Kamnik-Lublaň-Kraň, tak že celou tuto vděčnou partii za 2—2 $\frac{1}{2}$ dne snadno lze vykonati. Ostatní tury, které od Uršiče lze podniknouti, pojaty jsou do pojednání o partiích horských.

11. Dolinu bystrickou předčí snad ještě krásou svou **údolí logarské**, a vše, co řečeno ku chvále onoho, platí ovšem snad ještě více o tomto. Všem budoucím hostům Jezerským klademe na srdce, aby neopomenuli údolí ta navštívit; komu naprosto se zdá nemožno snadnou v celku partii přes sedlo Kokerské vykonati, aspoň do Logaru se podívej, kam kromě nádherných přechodů alpských vedou také cesty pro každého schůdné z Bělé a Želez. Kaple.

a) Z Bělé (843 *m*, cesta pro každého) stezkou odbočující u velkého obrazu sv. Krištofa se silnice (značenou) k selské usedlosti Pavličově (1 hod.), pak vzhůru k sedlu na vrchu Pavličově (asi 1340 *m*, 1 $\frac{1}{4}$ hod.) a kolem selských usedlostí Cavnikovy a Žibotovy za 2 hod. stále lesem do soutěsky jezerské (přítok Saviny, jež protéká Logarským údolím). Touto za $\frac{1}{4}$ hod. ku vchodu do logarského údolí, jež k severu se otvírá. Až k Piskernikovi touto cestou snadno za 5 hod. (Solčava, rovněž vděčný cíl vycházek v údolí Saviny leží od vchodu do údolí logarského na východ po toku Saviny 1 hod.). b) Ze Železné Kaple (558 *m*) nejpohodlnější cesta. Se silnice, necelé 2 *km* jižně od Želez. Kaple, odbočuje k východu cesta do Remšenikovy doliny Tudy asi $\frac{1}{2}$ h. zrovna, pak od kříže značenou cestou na pravo na Pastirkův vrch (1425 *m*) 2 hod. a vozovou cestou dolů za 1 hod. do údolí, celkem 4 $\frac{1}{2}$ hod. K Piskernikovi ještě asi o $\frac{1}{2}$ hod. dál. S cesty této odbočuje krom toho ještě pod vrchem Pastirkovým na levo přímá cesta na sedlo sv. Linharty (šentlenarsko, skvostný rozhled) a mimo Sv. Ducha do Solčany. V Logarské dolině není o pohostění nouze. Hned v prvním větším statku sedláka Logara, po němž celé údolí má jméno, lze naléztí přístřeší. Velmi dobře jest ale zařízen Piskernik, bývalý vůdce, který ostatně posud občas turisty provodí, anebo syna

svého, rovněž spolehlivého, pošle. Zařídil tu arci s podporou a pod patronancí něm. a rak. alp. sp. turistický dům, kde aspoň pro 15 hostů jest pohodlně místo. (Zvláštní pokoj pro dámy.) Též pohostění v každém ohledu uspokojí. O přechodech, kterých z Logarského údolí vedou do hor a sousedních údolí v saviňských alpách, zmíníme se ještě ve stati o partiích horských, ale opakujeme ještě jednou, že ani ten, kdo by byl nucen, stejnou cestou se vrátiti, by výletu do údolí Logarského neměl opomenouti.

C. Partie horské.

Východiště česká chata na Ravném.

Od stezky z údolí k České chalupě vedoucí odbočuje několik set kroků před chatou na pravo stezka, která v serpentinách po ssutkách za $\frac{1}{2}$ hod. vede na horní Ravné (1842 *m* o něco doleji v pravo krátká odbočka k mohutnému prameni, nahore na levo rovněž krátká odbočka ku skalnímu výstupku s krásnou vyhlídkou). Od horního Ravného počíná nová stezka Frischaufova, českým odb. Sl. Pl. Dr. r. 1899 zřízená. Vede zpočátku dále po ssutkách a přes sněhová pole a zabočuje pak do skalních stěn. Traversuje brzo po tom skalní žleb, zpravidla pozdě do leta sněhem vyplněný, a zahýbá k východu pod stěny Dlouhého Hřbetu, kterými používajíc přirozených stupňů a pasů ostře vzhůru se bere, až na malém sedélku severovýchodně od Grintovce, mezi tímto a Dlouhým Hřbetem hřebene dostihne. Sedlo na mapách není zvlášť označeno, v lidu zove se **mlynarským**, a položeno jest ve výši asi 2340 *m*. K výstupu zapotřebí jest 2—2 $\frac{1}{2}$ hod. Stezka jest náležitě značena, na choulostivějších místech lanem

a skobami opatřena, a vůbec tak upravena, že turisté poněkud rutinovanému obtíží činit nemůže. Jistou míru sběhlosti a jistoty kroku jakož i bezzávatnosti arci vyžaduje. Za hřebenem rozkládá se velkolepá skalní pustina zvaná »Na Podeh« (tolik co na mlatě), kde celá síť horských stezek se sbíhá. Všecky tyto stezky, o kterých nyní bude jednáno, až na přístup k chatě Zoisově, upravilo v poslední době Sl. Pl. Dr. Od sedla mlynarského vedou dvě spojky ku stezce Kokerské sedlo — Skuta; první přímo k jihu dolů pro toho, kdo ke Kokerskému sedlu směřuje, druhá po jižním svahu Dlouhého Hřbetu ssutkami směrem východním.

Béřeme-li se touto, můžeme nejdříve vystoupiti na

1. **Dolgi Hrbet** (Dlouhý Hřbet, Langkofel, 2479 m). As po 10 min. od mlynarského sedla na levo po značkách (místy přes sněhová pole) k západnímu svahu a po tomto stále upravenou stezkou za $\frac{1}{2}$ hod. na štít. Výstup vyžaduje jisté míry rutiny. Zpět stejnou cestou.

Po cestě od mlynarského sedla dále dospějeme s nepatrnou celkem ztrátou výšky skalního úbočí, jež spadá od sedla, dělicího Dlouhý Hřbet a Strucu. Tudy skalami bez valných obtíží vzhůru až na hřeben, s něhož v pravo v několika málo minutách po značkách dojdeme

2. na **Strucu**, 2464 m, které po této cestě za necelou hodinu od sedla mlynarského lze dosáhnouti. Odbočkou zpět, kolem nádržky s dobrou vodou ve skalní kotlině a pohodlnou, stále značenou cestou za 20—25 m.

3. na Skutu 2530 *m*, po Grintovci a Kočně nejvyšší horu Saviňskou. Rozhled s ní zejména na blízké okolí horské velkolepý, leč i na vzdálenější končiny nad míru vděčný (podobný jako s Grintovce).

Se Skuty dokončena v září 1899 velkolepá stezka spojovací k Turskému žlebu a chatě Okrešelce. Zásluhou prof. Frischaufa a za horlivého přispění pp. Kocbeka a Kosa dosaženo tu, ovšem nákladem značným, ku kterému kromě ústředního výboru i českého odboru Sl. Pl. Dr. také ministerstvo železnic poskytlo podporu, spojení tak nádherného, že by dlouho musil v Alpách hledati, než našel by podobného. Stezka jest pro každého turistu — stále předpokládajíc jistou rutinu — schůdná a bez nebezpečí. S vrcholu Skuty táhne se k jihu skalní hřbet, po jehož východním svahu vede stará, velmi těžká i nebezpečná cesta. Stezka nová vede po západním (resp. jihozápadním) svahu hřbetu, strmě sice, ale bez nebezpečí za $\frac{3}{4}$ hod. (směrem opačným 1 h.) na skalní vysočinu, z které štít Skuty vystupuje. Dole obchází stezka nejdříve skalním úvalem se sněhovými políčky (asi 5 min.), později zahýbajíc na pravo, štít Skuty až k jihovýchodnímu jeho úpatí, odkud za $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ hod. po vlnité, skalnaté, z části ale též travou porostlé půdě dospěje k hořejšímu konci Turského žlebu. **Turský žleb** jest soutěska mezi (sev.) Rinkou, či přesněji označeno mezi nejjižnějším ze 3 vrcholů Rinky (dle Frischaufa a mapy gen. štábu Mitterspitze, dle Kocbeka Rinka štýrská 2276 *m*) a mezi (jižně) Turskou gorou 2246 *m*. Cesta Turským žlebem jest vytesanými stupni do skal a blíže k dolejšímu konci též stupni železnými valně usnadněna, tak že pro každého poněkud zkušenějšího turistu, který právě závrátí netrpí, jest

úplně schůdnou. Žlebem vzhůru lze počítati $\frac{3}{4}$ —1 h., dolů ne o mnoho méně, jak zkušenost při skalních stezkách učí. Dolní ústí Turského žlebu leží asi 1800 *m* vysoko. Odtud po dobře upravených, ač značně strmých serpentínách ssutkovým svahem dolů až k místu, kde se stezky od Turského žlebu a od Saviňského sedla ($\frac{1}{4}$ hod. nad Okřešelkou, viz str. 57.) spojují. Od Okřešelky vyžaduje cesta až k dolnímu konci Turského žlebu 1 hod., směrem opačným sotva více než $\frac{1}{2}$. V celku lze vykonati nádherný a vděčný tento přechod od České chaty přes Skutu až k Okřešelce snadno za 7—7 $\frac{1}{2}$ h. (oběma směry).

Kromě uvedených již lze s přechodem tím spojití ještě další výstupy:

4. na **Rinku** (2441 *m*). S hořejšího konce Turského žlebu k severozápadu na planinu Rinky štýrské (2276 *m*) a odtud na vrch dohromady za necelé 2 h., půl cesty zcela snadně, druhá polovice příkře, ale bez nebezpečí.

5. na **Turskou goru** (2246 *m*). S hořejšího konce Turského žlebu k jihovýchodu za $\frac{1}{2}$ hod. zcela snadně.

O dalších partiích v okolí Okřešelky pojednáme na jiném místě, a vrátíme se nyní k místu, kde spojují se, jak svrchu řečeno, obě stezky, vedoucí na Skutu jednak od české chaty přes sedlo mlynarské, jednak od chaty Zoisovy na sedle kokerském.

Cesta posléz uvedená vede z počátku rovně nebo s klesáním zcela nepatrným skalní pustinou »na podeh«, později sestupuje na nižší terasu skalní zvanou »pod podeh«. Zde spojuje se s ní zmíněná již přímá spojka od mlynarského sedla, jakož i stezka na Grintovec vedoucí. O něco dále odbočují k východu značky, udávající směr k Turské gorě a Rince.

Stezky tu není, pouze označen směr; tuto velmi namáhavou partii, zejména nyní po dokončení krásné stezky hořejší, nelze doporučit. Ke Kokerskému sedlu směřuje pak cesta dále směrem jižním, přejde pak na druhou stranu ku hřebenu od Grintovce k jihovýchodu se táhnoucím. Hřeben ten přejde se stezkou nejdříve ve trávě (protěž), později opět ve skalách vedoucí naposled vzhůru k malé soutěsce na hřebenu, zvané »Male Vratce«, odkud pak v serpentinách klesá stezka k sedlu Kokerskému. Vzdálenost od mlynarského sedla sem necelé 2 hod., od Skuty 2—2¹/₂ hod.

6. **Grintovec** (2559 *m*), nejvyšší hora saviňská, s více stran přístupný: *a*) od sedla mlynarského (viz str. 49) přímo vzhůru; cesta obtížná, ba nebezpečná, kterou prozatím nelze doporučit. Jedním z nejbližších úkolů č. odb. Sl. Pl. D. bude, učiniti přístup tento co nejlépe schůdným; *b*) od chaty Zoisovy resp. Frischaufovy t. zv. stará cesta, nejvhodnější a pro každého vůbec schůdná. Stezka, resp. v kamení pouze směr její, jest všude označena a kdo poněkud se vyzná, může za krásného počasí touto cestou i bez vůdce se brát. Z Kokerského sedla nejdřív malý kus severně vzhůru (směrem k Mal. Vratcům), pak na levo a celkem rovně nízkým porostem a balvany až k velikému kameni, na němž označen směr k chatě Frischaufově. Zde se stezky od obou chat spojují. Odtud po táhlém hřbetu zpočátku travnatými terasami, pak na příč rozsáhlým šterkovištěm a konečně po kamení bez stezky po červených značkách na vrchol 2559 *m*, kde postavena jest

triangulační pyramida. Od chaty Zoisovy o málo déle než 2 hod., od chaty Frischaufovy nepatrně více, ježto, ač značně níže leží, stezka od ní bez ztráty přímo vzhůru ku spojce vede. Rozhled s vrcholu Grintovce jest nad pomyšlení krásný a za jasného počasí tak obsáhlý, jako s málo které hory jiné. Z údolních partií zejména vyniká Jezersko a ku straně jihovýchodní Kráň a Lublaň s okolím, kdežto horské panorama obsahuje téměř celé alpy rakouské od partií dolnorakouských až po hory bosenské m. j. též Vys. Tury, Dachstein, Dolomity. *c)* Třetí, velmi zajímavá a dobře značená stezka, však jen zkušenějším doporučitelná, odbočuje od stezky Kokorské sedlo »Na Podeh« o něco výše než předešlá, před samými »Malými Vratci« a směřuje stále po hřebenu nad skalami »Pod podeh« zvanými vzhůru s pěknými pohledy do skalní kotliny ke Skutě se táhnoucí, zahýbá pak na levo ke Grintovci a traversuje štěrkem vyplněný kuloár na jihovýchodním jeho svahu; po té na protějším svahu ostře sporou kosodřevinou a skalami vzhůru, konečně po několika travnatých místech (několik nepříjemných kroků) a opět skalami k poslednímu hřebenu, za nímž spojuje se necelou $\frac{1}{4}$ hod. pod vrcholem na širokém a táhlém hřbetu se stezkou ad *b)* uvedenou. Od chaty Zoisovy celkem 2—2 $\frac{1}{4}$ h. *d)* Jiný přístup odbočuje ve skalách »Na podeh« od stezky Kokorské sedlo-Skuta v místě znatelným nápisem opatřeném a běře se směrem severo-

západním přímo k vrcholu. $2\frac{1}{2}$ – 3 hod. Velmi těžká a jen dobře vyškoleným lezcům doporučitelná partie. *e*) Také s horního Ravného lze zkušeným a úplně bezzávatným lezcům vrcholu Grintovce dostoupiti t. zv. sedliskem jezerním (Seeländer Scharte, t. j. malé sedélko mezi Grintovcem a Kočnou, však blíže k této). Na horní Ravné od české chaty $\frac{1}{2}$ h. Odtud (dle L. Purtschellerova a H. Hessova »Hochtourist«) na pravo ku stěnám Kočny. Po značkách přes skalní stupeň na ssutky a pak do skal. Těmito upravena jest pomocí lan a skob strmá vzdušná stezka, jež při náledí nebo sněhu může se státi snadno nebezpečnou. Nejdříve směrem západním, potom již hodně nahoře po hladkých deskách a pasech skalních k jihu na jezerní sedlisko (2334 m, 2 hod. od h. Ravného). Nyní k jihovýchodu po zubatém hřebenu ostrá stezka skalní (lana i skoby) na vrchol ($1\frac{3}{4}$ hod.).

7. **Kočna** 2541 m *a*) od chaty Frischaufovy (viz B. 9.) několik set kroků směrem k chatě Zoisově, pak na levo ssutkovým kuloárem mezi Kočnou a Grintovcem velmi příkře vzhůru ku Gornimu dolu, vyšší kotlině mezi týmiž horami, potom na levo (severozápadně) ke skalisku, jež od Kočny k východu vybíhá, a po tomto (stupně komíny) na hřeben, k vrcholu směřující, po kterém (opatrně!) na vrchol celkem za 3 až $3\frac{1}{2}$ h. S horního Ravného (dle »Hochtourist«) k jezernímu sedlisku jak u 7 *e*) udáno 2 h, pak poně-

kud k východu podél hřebene, načež k jihu dolů na ssutky a na pravo na severní stranu skaliska od Kočny k východu vybíhajícího ($\frac{1}{4}$ hod.) a po tomto za $\frac{1}{2}$ hod. na vrch (jak u *a*) udáno.
c) Od Suchodolníka (viz B. 10.) přímo na Kočnu (cestou mnoho protěže) výhradně pro rutinované turisty; směr sice značen, ale nedostatečně.

Pozn. Výstup na Grintovec a Kočnu lze spojit, aniž by se k jezernímu sedlisku sestoupilo, též, když s obyčejné (staré) cesty (6 *b*) na Grintovec brzo pod vrcholem odbočíme (při sestupu na pravo, směr červenou šipkou naznačen). Cesta žádná, pouze směr označen. Jde se po velmi strmých trávnicích a skalách, pak kuloáry a sestoupí se velmi obtížně do kotliny (Gornidol) mezi Grintovcem a Kočnou, odkud výstup jak u *a*).

8. Na **Greben** od chaty Zoisovy nebo Frischaufovy. *a*) Se stezky od chaty Zoisovy přímo k Suchodolníku vedoucí severozápadním svahem Grebenu přímo strmě k nejvyššímu vrcholu (2224 *m*). Partie značně namáhavá i obtížná, 3 hod. *b*) Jiná cesta vede od Kokry. As 1 kilom. po silnici severně od Kokry na pravo do doliny Roblekovy, pak vzhůru na »Dlouhou nivu« (Dolga njiva) k malé chatě pastýřské 1650 *m* (3 hod.), na levo vzhůru na hřeben a směrem severozápadním za $1\frac{3}{4}$ h. na vrchol. S Dlouhé Nivy lze sestoupiti k Uršičovi do bystrického údolí.

Probravše takto nejzápadnější, Jezersku nejbližší skupinu alp saviňských, obraťme zřetel také k dalším skupinám. I do těchto všude snadno z Jezerska se dostaneme, i hodláme pokračovati v dalším líčení tím způsobem, že uvedeme především výhodné přechody mezi jednotlivými stanovišti (údolními nebo

chatami), načež pořadem vytkneme vrcholky, jež buď s přechodem lze spojit, nebo z nového výchoďiště dostihnouti. U hor, na které jest více přístupů, dle možnosti uvedeny všechny a sice k vůli přehlednosti vesměs jako výstupy; při kombinacích snadno každý dle toho sestup si sestrojí.

Z Jezerska do údolí Logarského (viz B. 11.) vede nádherný a pro poněkud rutinovaného turistu nikterak nesnadný přechod **Sedlem Saviňským** (Sannthaler Sattel, na starších mapách generálního štábu mylně jakožto Rinkathor označeným). Se silnice údolím Horní Kočny usedlostí Anzelhube k východnímu koutu údolí (cesta k Jenkově plan. zůstane na levo, cesty k Stullerově alpě na pravo), potom štěrkem z počátku mírně, později ostřeji vzhůru. Nad štěrkovištěm po strmých serpentínách bujným porostem kosodřevinovým (místy též lana, dosti namáhavě, ale nijak nebezpečně) vzhůru až asi do výše polohy české chaty, na kterou odtud pěkný pohled. Potom již opět pohodlněji střídavě sněhovým i travnatým svahem mezi skalami (Na Vodine) k východu až ku skalnímu hřebenu mezi Babou (též Bělskou Kočnou na rozdíl od Baby-Planjavy) a Rinkou asi 2000 *m* s krásným pohledem k české chalupě, na protější srázy Kočny a do údolí. Až sem 4 hod. Na Vodine zamýšlí č. odb. Sl. Pl. Dr. spojit již příštím rokem dobrou stezkou přímo s českou chatou. Odtud pak mezi skalami bez značnějšího stoupání (za 20 min.) k Saviňskému šedlu mezi Mrzlou Gorou a Rinkou a skalní stezkou, stále znamenanou, kolem sněhových jam do kotliny Mrzli dol a touto (1 $\frac{1}{4}$ h. od sedla, vzhůru sotva 2 hod.) k chatě **Okrešelce** 1377 *m* na skalní terase mezi stromy, v nádherném círku skalním krásně položené (n. a r. a. s., bez hospodáře, s proviantem; k Tursk. žlebu, na Rinku a Tursk. goru, Skutu a t. d. viz str. 52.). Odtud za

další $1\frac{1}{4}$ hod. (nahoru 2 hod.) snadno dojde se k Piskerníkovi v údolí Logarském (viz **B. 11.**) kolem pěkného vodopádu Rinky. Mezi tímto a hořejším pramenem Rinky (asi $\frac{1}{4}$ hod. pod Okrešelkou) lze použití 2 stezek a sice buď kratší ve skále zcela bezpečně vysekané a velmi zajímavé (Sl. Pl. Dr.) anebo staré delší a pohodlnější (n. a. r. a s).

Výstupy z cesty přes Saviňské sedlo možné:

9. **Mrzla gora** (2208 m). a) Se sedla saviňského kousek po cestě (k Okrešelce) směrem k Mrzlemu dolu, 10 min., pak na levo po řídce značené cestě, trávník a balvany, až ku větší sluji, nad kterou přejde se na severní stranu Mrzlé gory. Obejde se skalní věž a přímo po hřebenu nahoru a dolů s různými překážkami (komíny, převislá skála, drobné kamení) na vrch 4—5 h. Cesta nejen obtížná, nýbrž i dosti nebezpečná. b) Ještě obtížnější a delší jest přímý výstup od Okrešelky na hřeben zv. Hudi prask a šterkovištěm Latvica a odtud od východu na vrch.

10. **Baba** (Belská Kočna 2154 m) a) se skalního hřebenu mezi Babou a Rinkou (viz str. 57, na cestě k sedlu saviňskému 4 hod. od Jezerska) k severu kolem Malé Baby, pak na jihozáp. svahu vzhůru na vrch ($1\frac{1}{2}$ h.). b) Na Babu lze vystoupiti též od druhé strany od Jenkovy planiny. (Z Jezerska $2\frac{1}{2}$ h. viz **B. 5.**) Střídavě po trávníku, lesem a kosodřevinou strmě vzhůru, a nahoru a dolů posléz skalním žlabem s jednoho vrcholku na druhý. (Jsou 3 vlastní vrcholky Baby, malá, střední a velká.) $2\frac{1}{2}$ h. od Jenka. Rovněž jako

Mrzla gora náleží i Baba k nejobtížnějším partiím alp saviňských, a lze szení její jen osvědčeným již turistům doporučiti.

Z údolí Logarského do Bystřického jest nejpřímější spojení **sedlem Kamnickým** (Kamniško, Steiner Sattel 1879 *m*) nápadně hlubokou a širokou prosedlinou mezi Branou a Planjavou. Stezka označená, na severní straně namáhavá, k jihu ale dobře schůdná. Od chaty Okrešelky mimo blízkou salaš pak na levo, zeleným porostem příkře vzhůru a (od chaty za 1 hod.) do skal, kterými vytesána jest stezka (1 hod. na sedlo). Se sedla ostře dolů k pastýřské chýši (asi 1500 *m*) a pak po příkré klikatině k Uršičovi za 2—2½ h. (Viz **B. 10.**)

11. Planjava (též Baba, 2392 *m*):

a) z údolí Logarského až na Škarje viz **13 c**), odtud (značenou cestou) většinou po jižním svahu hřebene k západu se táhnoucího nějaký čas příkře dolů až k ssutkám, pak vzhůru opět k hřebenu a po něm od jihu na vrchol (od Škarje 3 h.).

b) Od chaty Okrešelky na sedlo kamnické (viz nahoře) 2 hod., odkud po stezce Sl. Pl. Dr. nově upravené a značené skalami za 2 hod. na vrchol Planjavy.

c) (Dle Vodnika) od Uršiče z údolí bystrického buď stezkou za 3 hod. na Sedlo Kamnické a odtud jak u b) udáno na vrchol anebo pouze k pastýřské chatě pod sedlem kamnickým (1447 *m*) a na pravo přes hřbet na jižní svah (značená cesta, však jen pro rutinované).

Rozhled s Planjavy velice se chválí. Viděti lze celé Korutany, Vysoké Tury s Vel. Zvonem, Dachstejskou skupinu. Z julských alp jedině Triglav lze spatřiti prolukou mezi Skutou a Grintovcem.

12. **Brana** (2247 *m*) přístupna jest ze sedla Kamnického (z údolí bystrického nebo od chaty Okrešelky) $\frac{1}{4}$ hod., pod sedlem na straně severní vede k západu za 1 hod. skalní stezka (značky a bezpečnostní opatření, však bezzávratnosti zapotřebí) na vrchol. Poměrně snadná partie.

13. **Ojstrica** (2350 *m*), nejvyšší hora východní skupiny alp saviňských; pro exponovanou polohu rozhled jak na blízké okolí, horstvo i údolní partie (zejména do Logarského údolí), tak i na vzdálené skupiny Alpské nádherný, a ježto po většině cest přístup snadný, patří Ojstrica k nejděčnějším partiím celého horstva saviňského.

a) Z bystrické doliny (**B.**, 10.). Od Uršiče směrem jihovýchodním lesem až ku skalnaté souťesce (20 min.), pak k severu dolinou belskou z počátku pozvolným stoupáním vzhůru, až kde údolí se dělí ($\frac{3}{4}$ h.). Odtud buď na pravo příkrou stezkou k horní terase údolní, zvané Sedlica (1612 *m* 2—2 $\frac{1}{2}$ h., až na Sedlicu vede krom toho ještě několik ovčích stezek), pak opět mírně stoupajícím terénem klikatou cestou mezi skalisky na hřbet (asi 1900 *m*) uzavírající kotlinu, v níž položena jest chata Korošica (1807 *m*, rak. něm. a. sp. bez hospodářství i zásob 1 $\frac{1}{2}$ hod.); anebo

na levo stezkou kratší (celkem asi 3 h.), ale místy ještě příkřejší přímo ku Korošici. Na vrchol vede přímo k severu skalami stezka bez obtíží za $1\frac{1}{2}$ h. Od Korošice přímo k východu zřízena jest spojovací stezka k Moličke Planine, po které snadno za $\frac{3}{4}$ h. lze se dostat k chatě Kocbekově (viz výstup *b*) slov. pl. dr. dobře opatřené, kde přenocovati se doporučuje.

b) Z Luče (Leutschdorf) v údolí Saviny 2 h. od Ljubnega (Laufen, viz str. 63) nejpohodlnější výstup. As 20 min. podél toku Saviny k selskému dvorci Pečovnikovu, na to (značenou cestou) k západu ostře lesem vzhůru a po severním svahu Ostrého vrchu k chatě Lučské (asi 1600 *m.* malá dřevěná chata sl. pl. dr. bez hospodářství i zásob); až sem $3\frac{1}{2}$ h. Dále lesem, později skalami na svazích Velikého Vrchu za 1 hod. na balvany posetou planinu, po které za $\frac{1}{4}$ hod. ke Kocbekově chýši. Jiná stezka (o něco delší) vede z Luče opačným směrem podél potoka lučského kolem selských usedlostí Korenovy, Kladnikovy a Planinšekovy k salaši Vodole, odkud buď za $1\frac{1}{2}$ h. k chatě Kocbekově nebo za 2 h. ke Korošici lze se dostat. Stezky jsou značeny. Kocbekova chata (1770 *m.*) zařízena jest pro 30 turistů, má hospodáře i zásoby; poblíže ní stojí na vršku jubilejní kaplička, roku 1898 zřízená. Poloha chaty ve skalnaté kotlině, ač rozhled proto není valný, jest velmi výhodná. Na vrchol Ojstrice ($1\frac{1}{2}$ —2 h.) vede nová, do skal dovedně vytesaná

stezka (místy lana), která nikomu, kdo právě závratí netrpí, obtíží nečiní. Jde většinou pod hřebenem k vrcholku se táhnoucím, s něhož střídavě otvírají se nádherné pohledy do doliny Robanovy (Robanov kot) a na okolní velikány skalní.

c) Z údolí Logarského. Od Piskernika (B. 11.) as $\frac{1}{4}$ po cestě k Okrešelce, pak na levo z počátku rovně, později ostře vzhůru k salaši Klemenšekově (1 hod., 1195 m), na levo bukovým lesem k východu, pak opět k jihu na hořejší terasu (1 hod.) mezi Planinšicou a Ojstricou, o něco dále sněžiště, pak za další $1\frac{1}{2}$ hod. nejdříve přímo k jihu, pak na pravo k západu a konečně zase k jihu na skalní sedlo Škarje (2127 m) mezi Ojstricou a Planjavou. Odtud dvě stezky za $1-1\frac{1}{4}$ na vrchol Ojstrice. As 20 min. pod vrcholkem spojuje se stezka se stezkou od Korošice vedoucí. Cesty jsou značeny.

Pozn. (Dle Kocbekova a Kosova »Vodnika za Savinske planine«.) K chatě Kocbekově na Moličke planině lze dostat se krom toho též z Robanova Kotu (doliny odbočující k jihozápadu od cesty z Luče do Solčavy viz str. 64.) $1\frac{1}{2}$ hod. z Luče k Belšaku, údolím za $1\frac{1}{4}$ hod. k Robanově salaši, odtud příkře za 2 hod. na Moličskou planinu. (Chata Kocbekova.) S údolím logarským spojen jest Robanov Kot stezkou vedoucí od Piskernika (Plesnika) k jihovýchodu příkře vzhůru k salaši Plesnikově (1 hod.), obracející se nejdříve k severu, až poblíže k salaši Jemanikově, pak k východu k usedlosti Knezově ($1\frac{1}{2}$ h.), odkud údolím za $\frac{1}{2}$ hod. k Robanovi se dojde. Krása Robanova Kotu vysoce se chválí.

Pro odlehlejší, nejvýchodnější část alp saviňských hodí se za východiště Ljubno (Laufen), Gornji Grad (Oberburg), Luče (Leutschdorf) a Solča-

na (Sulzbach). Ježto i tyto partie snadno lze s přístupem do Jezerska nebo odchodem odtud spojití, staniž se i o nich zde krátká zmínka. Nejbližší železniční spojení jest místní dráha Celje (Cilli na jižní dráze) — Velenje (Wöllan). Z Celje stanicemi Petrovče, Žalec (Sachsenfeld), Sv. Petr, Polzela (Heilenstein-Frasslau) dorazíme za $1\frac{1}{2}$ hod. do Rečice na Paki (Ritzdorf an der Pack).

8 km východně po silnici (vozem) do Mozirje (Prassberg), přívětivého městyse, používaného hojně k letnímu pobytu (host. Ant. Goričar, Alois Goričar, Jur. Kolenc a j., pošta, telegraf). Odtud vozem buď za $1\frac{1}{2}$ hod. do Horního Hradu (428 m) anebo za stejnou dobu (cesta až po Radmirje [Frattmannsdorf] společná), do Ljubna (423 m).

Gornji Grad jest výstavné městečko v rozkošné poloze (host. Jos. Mikuš, Fr. Spende, Fr. Pinter, pošta, telegr.). Okresní soud, veliký zámek (býv. biskupství), krásný kostel. Sídlo horlivé podružnice saviňské Sl. Pl. Dr. (předseda F. Kocbek). Do Ljubna (host. u p. Petka, pošta, telegraf) lze dostati se z Horního Hradu též po silnici přímo za necelou hodinu.

Z Ljubna stále vzhůru údolím Saviny vede silnice (odtud však k jízdě již ne valně doporučitelná) za 2 hod. do Luče, kam lze též z Horního Hradu přes Arničev vrch za $2\frac{1}{2}$ — 3 hod. se dostati. (Cesta z městečka odbočuje za mostem na levo do doliny »Šokat« a jest značená.)

Z Luče (520 m, host. »pri Raduhi« = u Raduchy, Jak. Plaminšek), dále proti toku Saviny buď po silnici anebo pěší cestou za $2\frac{1}{2}$ do Solčavy. Na cestě známá Iгла = jehla; skaliska tísni se tak, že říčce zbývá pouze malý prostor, a ve skále na levém břehu jest nahoře skulina jako v obrovské jehle; skulinou tou vede stezka.

Dále k jihovýchodu odbočuje postranní údolí Robanovo (přechody odtud viz str. 62.),

Solčava (658 *m*, pošta, host. Krist. Germel též Šturm, Ant. Herle, Konst. Kramer), malá víska v nádherné poloze. Necelou hodinu dále k západu ústí od jihu údolí logarské (viz B. 11.), z kterého Savina přichází. Ještě dále k západu konečně nalézá se dolina Mátkova (Jezeriathal), rovnoběžná s údolím logarským, jež romantickými partiemi a soutěskami svými vyniká a rovněž za návštěvu stojí.

Nejvděčnější partie horské v této části jsou:

14. **Menina planina**, z Horního Hradu více cest vesměs znamenáných, po všech na vrch 3 – 3½ hod., pouhý výlet. S vrcholu nádherný rozhled, instruktivní zejména na východní část alp saviňských. Pod vrcholkem útulná chata gornograjská (bez hospodářství, však s proviantem). Sestup lze též k jihu vykonati k Motniku anebo do Tuhině, sem však, ježto cesta dosud nevalně značená a většinou lesem vede, radíme průvodce. Z Motníka a Tuhině silnice do Kamniku (viz str. 47.).

15. **Raduha** (2065 *m*), hora vynikající krásným rozhledem, ještě více ale bohatstvím alpské flory. Výstup i sestup se strany lučské snadný, od Solčavy rovněž až na jediné namáhavější místo nad salaší Grohotskou, jež vyžaduje opatrnosti.

a) Z Luče 5 hod. cesta značená. Od mostu před vsí ostře vzhůru na hřeben, po němž kolem Nadlučníka buď k salaši Arte nebo Loke (obě cesty značeny), odtud na hřeben a po něm na

vrchol. As $\frac{1}{2}$ hod. nad salaší Loke jest lovecká chata (klíč a dovolení v Luči), kde po případě z nouze lze přenocovati.

b) Ze Solčavy as 10 min. po proudu Saviny k jihovýchodu, pak buď na levo lesem a s pěknými pohledy na Raduchu a další hory dvorcem Osovnikovým (neznačeno) anebo na pravo dvorcem Tlustovršníkovým (značeno) za 3 h. k salaši Grohot, odtud pak strmým kamenitým kuloárem vzhůru na hřeben (pozor na kamení!) a po něm jako *a)* na vrchol (2 h.)

16. **Olševa** (dle Vodnika) (1930 *m* na mapě gen. štábu Ovčeva), snad nejkrásnější pohled na Saviňské alpy od severu.

a) Ze Solčavy nejdříve k severu ostře k Štifterovi 1 hod., pak lesem příkře k Olševníkovi, dále stezkou po trávě a skalách za $1\frac{1}{4}$ k Štifterově koči a opět hustou travinou (opatrně!) za 20 m. na hřeben, na levo (po 10 m. pramen), za $\frac{1}{2}$ hod. na vrchol. Značeno. Stezka odtud na západní (nižší) vrchol jest velmi těžká, a jen pro osvědčené chodce.

b) Ze Železné Kaple na západní vrchol (1900 *m*). Remšenikovou dolinou (viz B. 11: b.) až k obrazu sv. Linharta $1\frac{1}{4}$ h. na levo ke kostelíku téhož svatého $\frac{1}{2}$ h., na sedlo šentlenárské (odtud krásný pohled na hory a do logarského údolí) $\frac{1}{2}$ h.; před plotem u nápisu na levo k lesní studánce Hrevelna $\frac{1}{2}$ h., a odtud příkře za $\frac{1}{2}$ h. na západní vrchol (značeno).

c) Ze Železné Kaple na nejvyšší vrchol Remšnikovou dolinou až k sv. Markétě (2 h.), na sedlo Olševské nebo černé (1357 m) $\frac{3}{4}$ h. pak na pravo. Po $\frac{3}{4}$ h. buď na Štifterovo sedlo $1\frac{3}{4}$ h. a k západu za 1 hodinu na vrchol anebo znamenanou stezkou na pravo lesním porostem za $1\frac{1}{2}$ hod. nahoru.

Z ostatních skupin, k alpám saviňským nenáležejících, nemůžeme konečně pominouti následující hory, jichž z Jezerska, hlavně přicházíme-li s jich strany, anebo tam odcházíme, snadno lze dosíci, a které pro rozhled turisty hojně bývají navštěvovány:

17. **Obír** v Karavankách (2031 m), vynikající a známá hora vyhlídková, ze všech stran snadno přístupná.

a) Ze stanic Grafensteinu poblíž Celovce na trati k Mariboru po silnici do Galicie a Wildensteinu $2\frac{1}{2}$ hod. Odtud kolem vodopádu ($\frac{1}{2}$ h.) k salaši Hofmannově (2 h.) a na levo k sedlu ($1\frac{1}{4}$) a podle tyčí telefonních za $1\frac{1}{4}$ h. k chatě Rainerově; odtud za $\frac{1}{4}$ h. na vrchol.

b) Ze Železné Kaple pohodlná cesta údolím obírským (Ebriach) k sedlu Počula ($2\frac{1}{2}$ h.) a kolem jezerní salaše za $1\frac{3}{4}$ h. k chatě Rainerově. Obě cesty značeny.

c) Z Jezerska přímo od jezerní hory na Korte a podél potoka do Obírška (Ebriach) a odtud na Fladung a k jezerní salaši jako b). Celá cesta asi 7 hod.

18. **Stoříč** (Kráňský St.) 2134 *m.* Výstup namáhavý, pro zkušené sice bez nebezpečí, ale vytrvalosti a opatrnosti zapotřebí.

a) Z Jezerska do doliny Podstoříčské $1\frac{1}{2}$ h., (viz A. 7.), dále za 3 h. na sedlo Bašelsko (1631 *m.*), potom nejdříve po severním, později po jižním a jihozápadním svahu hřebene stoříčského na západní vrchol a odtud (celkem za $1\frac{1}{2}$ h.) k východu po krátkém hřebenu na nejvyšší vrcholek.

b) Z Tupaliče (na silnici Kráň-Kokra) severozápadně do Predvoru (Höflein) a do Baselje 1 h.; odtud buď přímo k severu příkře za 2 hod. na sedlo Bašelské a dále jak u *a)* udáno, anebo kolem kostelíka sv. Vavřince k sedlu ($1\frac{1}{2}$ h.), pak na levo a v serpentínách příkře skalisky a místy pastvinami za $3\frac{1}{2}$ h. na nejvyšší hřeben a k vrcholu. Z Baselje cesta značená, z Predvora neznačená a těžko k nalezení.

c) Z Tržiče (Neumarkt) na Goriče a k Baselji jak u *b)*.

19. **Košuta** (2135 *m.*). Od Roblekovy planiny (z Jezerska buď přímo nebo přes jezerní horu $1\frac{1}{2}$ h.) směrem západním, na hřebenu pak severně kolem Plesovníka ku planině Šenkově ($2\frac{1}{2}$ h.), pak opět k západu až pod jižní svah vrcholu a po tomto přímo k severu vzhůru za 2 hod. Jeden z nejkrásnějších rozhledů v Karavankách, partie bez obtíží, ač dosti dlouhá. Doporučuje se, opatřit si průvodčího a proviant. Od severu jest nejlepší přístup z Cellu, $5\frac{1}{2}$ hod. od Celovce.

Pro snazší přehled, jehož jest zapotřebí zejména při sestavování programu cestovního, podáváme tuto ještě jednou zcela stručně seznam všech horských přechodů mezi jednotlivými stanovišti, připojujíc k nim (v závorce) pouze jména vrcholků, jež s přechodem lze spojit.

1. Východiště Jezersko-česká chata :

- a) Jezersko-Javornické sedlo-Tržiče (Stořič);
- b) Jezersko-Jezerní hora-Bělá (malý Stořič, Goli vrh);
- c) Jezersko-Jenkova planina-údolí Bělské Kočny-Bělá (Baba, Goli vrh);
- d) Jezersko-Saviňské sedlo-Okrešelka-Logar (Baba, Mrzla gora);
- e) Jezersko-česká chalupa-mlynarské sedlo-Zoisova chata (Dlouhý Hřbet, Grintovec, Kočna);
- f) Jezersko-česká chalupa-mlynarské sedlo-Kokerské sedlo-Uršič v Bystřické dolině;
- g) Jezersko-česká chalupa-mlynarské sedlo-Skuta-Turský žleb-Okrešel-Logar (Dlouhý Hřbet, Struca, Skuta, Rinka, Turská gora);
- h) Jezero-česká chata jezerní sedlisko-chata Frischaufova (Grintovec, Kočna).

2. Východiště chata Zoisova (3 hodiny nad silnicí Kokra-jezerskou):

- a) chata Zoisova - mlynarské sedlo, česká chalupa-Jezersko (Grintovec, Kočna, Dlouhý Hřbet);
- b) chata Zoisova - Skuta-Turský žleb-Okrešel-Logar (Struca, Skuta, Rinka, Turská gora).

3. Východiště Logarské údolí (Piskernik v údolí 1½ hod. od Solčavy, Okrešelka o 2 hod. dále):

- a) Logar - Okrešel - Saviňské sedlo - Jezersko (Mrzla gora, Baba);

- b) Logar - Okrešel - Turský žleb - Skuta - mlynarské sedlo-česká chata (Rinka, Turská gora, Skuta, Struca, Dlouhý Hřbet);
- c) Logar-Okrešel-Turský žleb-Skuta-chata Zoisova (Rinka, Turská gora, Skuta, Struca);
- d) Logar-Okrešel-Kamnické sedlo-Uršič v Bystřické dolině (Braná, Baba-Planjava);
- e) Logar-Pavličev vrh-Běla;
- f) Logar-sedlo sv. Linhartá-Želez. Kaple (Olševa);
- g) Logar-Škarje (Ojstrica Planjava), Korošica, Uršič v Bystřické dolině;
- h) Logar-Škarje - Kocbekova chata - Luče (Ojstrica, Planjava);
- i) Logar-Robanov Kot-Kocbekova chata (Ojstrica).

4. Východiště Uršič v Bystřické dolině (3½ hod. od Kamnika):

- a) Uršič - Kokerské sedlo - Zoisova chata-mlynarské sedlo - česká chata - Jezersko (Grintovec, Kočna, Dlouhý Hřbet);
- b) Uršič-Kokerské sedlo-Suhodolnik-Kokerská silnice (Grintovec, Kočna, Greben);
- c) Uršič-Kamnické sedlo-Okrešel-Logar (Baba-Planjava, Braná);
- d) Uršič-Korošica-Kocbekova chata (Ojstrica);
- e) Uršič-Korošica-Škarje-Logar (Ojstrica, Planjava);
- f) Uršič-Dolganjiva-Kokra (Greben).

5. Východiště chata Kocbekova (5 hod. od Luče) na Moličke Planine pod Ojstricí:

- a) Kocbekova chata-Korošice-Uršič (Ojstrica);
- b) Kocbekova chata - Korošica - Škarje - Logar (Ojstrica);
- c) Kocbekova chata-Robanov kot-Logar.

Zbývá ještě několik slov dodatí o vůdcích pro popsané partie hor Saviňských. V Jezersku doposud

úředně oprávněných (autorisovaných) vůdců není. Český odbor Sl. Pl. Dr. má však již i zde a v nejbližším okolí vyhlédnutých několik způsobilých osobností, kterým, jak doufá, brzo bude moci opatřiti úřední autorisaci; neučiní ale tak dříve, dokud všestranně je nevyzkouší a o způsobilosti jich plně se nepřesvědčí. Pro partie, ku kterým se turisté naši z počátku budou moci odhodlati, stačí ale úplně pouzí průvodčí, a takových najde se v Jezersku již dnes dosti spolehlivých. Než také v tom směru organizace vůdcovství pro okolí Jezerské bude opatřena, obrať se každý prozatím s důvěrou na pana Muriho, jenž znaje okolí i lid, spolehlivě a ochotně poradí, nebo pro zamýšlenou partii průvodčího poměrů znalého opatří. Z vůdců autorisovaných v okolí, na které s důvěrou lze se obrátiti, po případě k vykonání partii obtížnějších i do Jezerska si objednati, uvádíme, odkazující ostatně na úplný seznam vůdců v »Slovanských Alpách« r. 1898 Č. odb. Sl. Pl. Dr. uveřejněný, následující:

V Kokře: Kremser Frant, známý dobrý vůdce.

V Železné Kapli: Benedičič Ondřej.

V údolí bystřickém: Uršič Michal, Uršič Tomáš, dále ve Stranji Potočnik Vavřinec.

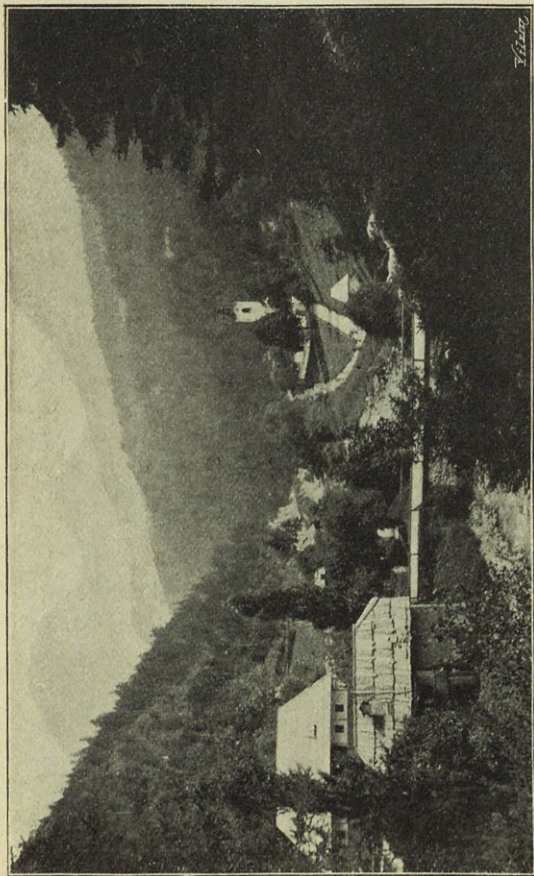
V údolí Logarském: Piskernik Jan, starý, výtečný vůdce (a jeho syn).

V Solčavě: Kramer Jan, Plaznik Blaž.

V Robanovu Kotu: Vršnik Martin.

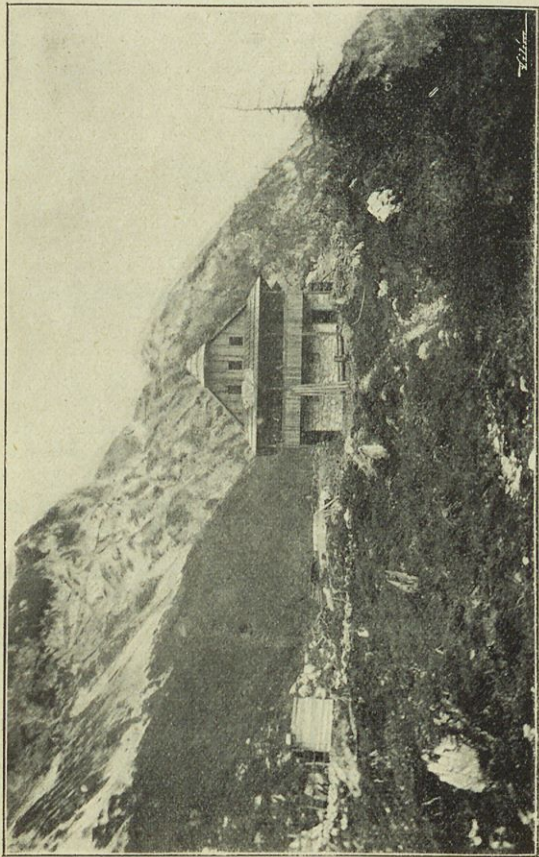
V Luči: Dolinar Antonín, Pečovnik Antonín, Planinšek Jiří.

Dle zpráv z nejposlednější doby doporučen byl nově pro výstupy z jižní strany Jiří Zaplotnik v Tupaličích č. 28.

Kokra.

Dle fotogr. Benedikta Lergetporera v Bledu.

Česká chata na Ravném pod Grintovcem.

Dle fotogr. Dra. St. Prachenského.

Rejstřík.

Stránky, na kterých se nalézá hlavní pojednání, předmětu se týkající, udány jsou tučným tiskem.

- Admont 10, 11.
Anko (statek a salaš) 41, 44.
Anzelhube 44, 57.
Arte (salaš) 64.
Assling v. Jesenice.
Baba 26, 57, **58**.
Baba-Planjava v. Planjava.
Baselj 67.
Bašelsko sedlo 67.
Bela (Běla, belské lázně) **17**,
43, 48.
Bělák 10, 11.
Bela Peč 12.
Belská Kočna v. Baba.
» » (údolí) 44.
Belšak 62.
Bertina chata 16.
Blaško jezero 16.
Bled 13.
Bramkofel v. Montaggio.
Braná 59, **60**.
Britof 13.
Bystřické údolí **46**, 56, 59, 60.
Čanin v. Čanin.
Cunder (host.) 15.
- Čanin 11.
Česká chata **31 a nn**, 43, 49, 55.
Dlouhá (dolga) niva 56.
Dlouhý (dolgi) hřbet 12, **50**.
Doberla Vas 17.
Dovlje 12.
Eberndorf v. Doberla Vas.
Ennsthalské hory 10.
Faaker See v. Blaško jezero.
Fladung 66.
Frattmannsdorf v. Radmirje.
Feistritz v. Bystřice.
Frischafova chata 15, **46**, 53.
» stezka **49**.
Fuchs v. údolí Kok. 15.
- G**alicia 66.
Gesäuse 10.
Golica 12.
Goli vrch **45**.
Gorenje 13.
Gorní dol 55.
Gorní grad v. Horní Hrad.
Gornograjská chata 64.
Grafenstein 66.
Greiben 14, **56**.

- Grintovec 14, 26, **53**.
 Grohot (salaš) 65.
 Gstatterboden 10.
 Heilenstein-Frasslau v. Pol-
 zela.
 Höflein v. Predvor.
 Hofmannova salaš 66.
 Horní Hrad **63**.
 Hotemaže 13.
 Igla 63.
 Jauerburg v. Javornik.
 Javornik 12.
 Jenko (planina) 44, 58.
 Jesenice 12.
 Jeserithal v. Mátkova dol na.
 Jezerní hora 17, 24, 42.
 » sedlisko 55.
 Jezersko (Jezero) dolní 15, 42.
 » horní 15, **18 a nn.**
 Jošt Sv. 13.
 Kamnik **47**, 64.
 Kamnické (Kamniško) sedlo
59, 60.
 Kanker v. Kokra.
 Kanonýr (host.) 15, 42.
 Kazatelna 17.
 Kepa 12, 16.
 Klemenšek (salaš) 62.
 Kocbekova chata **61**, 62.
 Kočna belská v. Baba.
 » » (údolí) 44.
 » dolní » 26, 41.
 » horní » 27, 41.
 » jezerská 14.
 » Kokerská 26, **55**.
 Kokerské sedlo 46, 53.
 Kokra 14, 56.
 Kokri izvir (prameniště) 42.
 Königsberg v. Královská
 Hora.
 Korošica (chata) **60**, 61.
 Korte 44, 66.
 Košuta **67**.
 Krainburg v. Kráň.
 Královská hora 11.
 Kráň **13**.
 Kráňská gora 12.
 Křišťanská výšina 44.
 Kriva Vas 16.
 Kronau v. Kráňská gora.
 Krumpendorf v. Kriva Vas.
 Kühnsdorf v. Sinča Vas.
 Langkofel v. Dlouhý (dolgi)
 hřbet.
 Latschach v. Ločany.
 Lees v. Lesce.
 Lengenfeld v. Dovlje.
 Lesce-Bled 13.
 Leutschdorf v. Luče.
 Linhart sv. sedlo 48, 65.
 Ljubno 61, **63**.
 Ločany 16.
 Logarské údolí **48**, 58, 59,
 62.
 Loiblpass v. Lubelské sedlo.
 Loke (salaš) 64.
 Lubelské sedlo 13.
 Luče 61, 62, **63**, 64.
 Lučská chata 61.
 Lušari v. Višari.
Makek 41.
 Malé Vratce 53.
 Malý Vrch 25.
 Manhart 11.
 Mátkova dolina 64.
 Menina planina **64**.
 Miklauzhof v. Miklovc.
 Miklovc 17.
 Mittagkogel v. Kepa.
 Mitterspitz v. Rinka.
 Mlynarské sedlo **49**, 50.
 Mojstrana 12.
 Molička planina 61, 62.
 Montaggio 11.
 Mozirje 63.
 Mrzla gora 26, 57, **58**.
 Muriho Kazino 17, **28**.

Na podeh 50, 52, 54.
 Na vodine 57.
 Neumarktl v. Tržič.
 Oberburg v. Horní Hrad.
 Obír 66.
 Obírsko (a údolí) 66.
 Ojstrica 60 a nn.
 Okrešel 52, 57, 59.
 Olševa 65.
 Ondřej Sv. 17, 41.
 Osvald Sv. 19, 25, 41.
 Ovčeva v. Olševa.
 Pastirkov vrch 48.
 Pavlič 48.
 Petr Sv. 63.
 Piskernik 48, 58, 62.
 Planjava 59.
 Plesnik v. Piskernik.
 Počula (sedlo) 66.
 Podnart 13.
 Pod podeh 52.
 Podstožič 42, 67.
 Polzela 63.
 Poreče 16.
 Pörtschach v. Poreče.
 Pošner (host.) 15.
 Prassberg v. Mozirje.
 Predvor 67.
 Prestrelenik 11.
 Pristovnikov Stožič 25, 44.
 Radmirje 63.
 Raduha 64
 Raibl v. Rybno.
 Rainerova chata 66.
 Rateče 12.
 Ratschach v. Rateče.
 Ravné 32, 49, 55.
 Rečice na Paki 63.
 Reifling Malý 10.
 Remšenik 48, 35.
 Rinka 51, 52, 57
 Rinkathor v. Turski žleb.
 Ritzdorf v. Rečice.
 Roban (-ov kot a plan.) 62.

Roblek (salaš) 43, 45, 67.
 Rombon 11.
 Rybno 11.
 Sachsenfeld v. Žalec.
 Sannthaler Sattel v. Saviň-
 ské s.
 Saviňské sedlo 57.
 Seeland v. Jezersko.
 Seeländer Scharte v. Jezerní
 sedlisko.
 Seissera v. Zajzera.
 Selzthal 10.
 Sinča Vas 10, 16.
 Skuta 26, 51.
 Solčava 48, 62, 64, 65.
 Stachovec 47.
 Stein v. Kamnik.
 Steiner Sattel v. Kamnické s.
 Steyr v. Štýr.
 Stožič 14, 25, 67.
 » Koroški n. Malý v.
 Pristovnikov.
 Stranje 47.
 Struca 50.
 Stuller (host.) 17, 28.
 » (planina) 41, 42, 43.
 Suhodolnik 15, 46.
 Šenkova plan. 67.
 Šentlenárské sedlo v. Lin-
 hart sv.
 Škarje 59, 62
 Štifterova Koča 65.
 Štýr 10.
 Tarvis v. Trbíž.
 Trbíž 10, 11.
 Triglav 12.
 Trögern v. Korte.
 Tržič 13, 67.
 Tupalič 13, 67.
 Turska gora 51, 52.
 Turski žleb 51.
 Vavřinec sv. 67.
 Valentin sv. 10.

- Velden v. Vrba.
 Veldes v. Bled.
 Veliký vrch 25, **45**,
 Velkovec 16, 17.
 Vellach v. Bela.
 Vernikov Grintovec 25, **45**.
 Villach v. Bělák.
 Visoko 13.
 Višari 11.
 Vodole (salaš) 61.
 Völkermarkt v. Velkovec.
 Vrba 16.
 Vrbské jezero 11, 16.
- Vrtačnik 46.
 Vyšší hora 11.
 Weissenfels v. Bela Peč.
 Wildenstein 66.
 Wischberg v. Vyšší hora.
 Wörther See v. Vrbské jezero.
 Zajzera 11
 Zelený vrch 45.
 Zoisova chata 15, **46**, 53.
 Žagana peč 47.
 Žalec 63.
 Želez. Kaple **17**, 43, 48, 65, 66.

J. K. STRAKATY

**Doporučitelné pomůcky cestovní při návštěvě
Slovanských Alp:**

Slovanské alpy, vyd. č. o. Sl. Pl. Dr. r. 1898.

Vodník za savinske planine od F. Kocbeka a F.
Kosa.

Baedeker, Rakousko anebo Jižní Německo se
sousedními zeměmi alpskými.

Mayer, Deutsche Alpen, III. díl.

Hochtourist, L. Purtscheller a H. Hess, III. díl.

Pro spojení železniční: Waldheimův Conducteur; stačí
však též menší vydání Wimmerovo jízdních řádů
pro země alpské (Taschenfahrplan).

Opravy tiskových chyb.

Na str. 11., řád. 9. shora stůj Mittagkogel.

» » 12., » 4. » » Weissenfels.

» » 12., » 18. » a v rejstříku stůj Dovje místo Dowlje.

» » 13., » 10. zdola stůj Jenka.

» » 54., » 14. shora stůj Kokerské.

---

aal 95 412450

Několik doplňků k „Alpám Saviňským“.

Od podzimku r. 1899, kdy sestavovali jsme první část českého průvodce do Alp slovanských „Alpy Saviňské“, změnil se poměr v okolí české chaty hlavně působením našeho odboru S. P. D. dosti podstatně. Než dojde k novému vydání průvodce, používáme této příležitosti a připojujeme potřebné opravy a doplňky, přidruživce se úplně seřadění v „Alpách Saviňských“, aby každý snadno příslušnými poznámkami knížku mohl doplniti.

Str. 13. Sazby povozů z Kráně do Jezerska. Platí se z Kráně k Povšnarovi za jednospréžný vůz 6, za dvouspréžný 10 K, k Fuchsovi 8 a 14 K, ke Kanonýru 10 a 16 K, do Jezerska 10 a 20 K. Velký vůz pro společnosti 8 až 10 osob až do Jezera 24 K. Kdo si objednatí chceš povoz, obrať se na majitele hostince „Nová pošta“ anebo na tajemníka kraňské poštovníce S. P. D. pana Fr. Sajoviče v Kráni č. 13.

Z Kráně dojíždějí až k hostinci Povšnarově v Kokře, kdež lze dostati dobrého občerstvení i noclehu, omnibusy pro 6 až 7 osob. Odtud jsou do Jezera 2 h. cesty.

Omnibus odjíždí z Kráně o $\frac{1}{2}$ hod. odpol. z pošty a dojíždí k Povšnarovi o $\frac{1}{4}$ odpol. Odtud vrací se o $\frac{1}{5}$ h. odpol. a přijíždí do Kráně v 6 h. 45 m. Cena za osobu a jízdu 1 K 60 h. Mimo dostavničky tyto dojíždí mezi Kráni a Povšnarem při hranici Kraňsko-Korutanské povoz o jednom koni pro 2 osoby, jenž odjíždí z pošty v Kráni v 5:40 ráno, dojede k Povšnarovi v 8:45 dop; vrací se pak o 11:50 m. dopol. a dojede do Kráně ve 2:55 odpol. Cena za osobu 2 K. Příhlášky nutno učiniti na poště (pošt. úřadě) Dostavničky jezdí jen od 15. června do 15. září.

Str. 40. Jednou z nejvděčnějších krátkých procházek je cesta k starému kostelíku sv. Osvalda, ($\frac{1}{4}$ hod.), odkud jest velice krásný pohled jak na Jezero a okolí, tak i na vzdálenější vrcholy kraňského Storžiče, Kočny, Grintovce, Dolgeho Hrbetu a Skuty. Od kostelíka sestoupiti lze k pile v jezere, v místech, kde stará silnice s novou se stýkají.

Str. 42. Na **Skuber** 1298 m značenou cestou bez obtíží za $1\frac{1}{4}$ hodiny, asi 5 min. od Kazina od silnice v pravo (tabulka) a nejprve vozovou cestou, v lese pak pěšinou v serpentínách k triangulačnímu znamení a odtud snadno k nejvyššímu bodu hřebenu. Výstup lze spojit s přechodem na Stullerovo sedlo a vrátiti se po cestě od české chaty vedoucí buď do Kazina nebo do Stullerova hostince.

Str. 43. ad 11. Cesta z Jezera přes faru na **Roblekovu planinu** (asi 1300 m) $1\frac{1}{2}$ h. s nádhernou vyhlídkou na Jezero a celý hřeben Alp Saviňských. K docílení světelných efektů doporučuje se procházka tato zejména v hodinách odpoledních a před západem slunce. Cesta vede z prvu poněkud příkře lesem $\frac{3}{4}$ h., po té však až k Roblekově planině skoro horizontálně po úbočí podgrintovském. Cesta je značena a tabulkami opatřena čes. odb. slov. alp. družstva. Na cestu tuto připojuje se *a*) cesta do **Korit** (Korte) a dále do údolí obirského, *b*) cesta na **Pristovnikov Storžič**, *c*) na **Ankovu planinu** a odtud α) dolů do Jezera β) dále na Jezerní sedlo na silnici. Cesty pod *a*) *b*) *c*) α) uvedené jsou rovněž od českého odboru slov. alp. družstva označeny a tabulkami opatřeny.

K str. 43. Ze **Stullerova Sedla** 1350 m zřízena čes. odb. slov. alp. družstva horská stezka, vedoucí nejprve kolem plotu, po té přes něj, pak po západním svahu hřebenu táhnoucího se od Kočny k Stullerovu sedlu, nejprve lesem, pak v zákratech s pěknou vyhlídkou do údolí jezerského i dále na Karavanky (zvláště pěkný Vernikov Grintovec, Košuta, Obir, Pristovnikov Storžič), na jednom místě za jasného počasí spatřiti lze i část Julských Alp s Triglavem. Dospěvši výše asi 1600 m stezka postupuje na východní svah téže stráně, přestupuje několik vzdušných umělých můstků, a vystupujíc z lesa otevírá nádherný pohled do závěru údolí Horní Kočny s Babou, Rinkou, Skutou, Dolgim Hrbetem a srázy podgrintovskými, s velkými sněhovými poli a s českou chatou na Dolním Ravném. Následuje několik míst drátěným lanem opatřených, prochází se malou skalní brankou, za níž zase drátěná lana stezku zabezpečují, po té stezka volně sestupuje a na konec téměř horizontálně vede k sněhovému poli a přes ně k české chatě.

Po cestě mnoho krásných Alpských květin, zejm.: i specialita saviňských alp, rudé lilie (*lilium carniolicum*.) —

Stezka čes. odb. slov. alp. družstva, v poslední době značně rozšířená a lany opatřená nečiní nikomu, kdo není nováčkem v Alpách, obtíží.

Další nový a nejpohodlnější přístup k české chatě zřizuje čes. odb. slov. alp. družstva z Horní Kočny (viz tuto) v níž po lesní cestě vozové přijde se až k závěru údolí; zde klečí a ssutkami staví se nová stezka jakožto přípojka na cestu od chaty do Žrela (viz tuto). Veškeré cesty tyto pokud jsou již hotovy jsou označeny i tabulkami opatřeny.

Str. 43. Od české chaty zřídil čes. odb. slov. alp. družstva pro ty, kdož by dalších výletů činiti nechtěli, pohodlnou stezku do „**Malých Vrat**“ (Malé Vratce) na hřebenu táhnoucím se od Kočny k Stullerově sedlu ($\frac{3}{4}$ hod. od chaty), odkud pěkná vyhlídka na Karavanky a Julské Alpy.

Str. 44. **Pristovnikov Storžič**. Cesta jest zn. až na vrchol, důležno jen dáti pozor pod samým vrcholem na značky, které spolu se stezičkou bývají vysokou travou zarostlé a téměř neznatelný. Přišedše kamenitou stezkou pod vrchol travou a kosodřevinou porostlý jdeme po značkách nejprve přímo vzhůru; blízko levého svahu výše odbočuje stezička kosodřevinou na levo na samý kraj a vyvine se lehko na hřeben, po tomto k triangulačnímu znamení na vrchol. Jest nepochybně, že s vrcholu jest možný sestup i na straně k Jezernímu sedlu. Není však znám a bude úkolem čes. odb. slov. alp. družstva co nejdříve také o toto spojení se postarati.

Za str. 44. Velice zajímavý **okružní výlet**, jež lze silným pochodem za jeden den provést, jest pokračování cesty od Roblekovy Alpy (str. 43) do Korit značenou cestou, dále do údolí Obirského a půvabnou soutěskou potoka obirského do Kaple a odtud přes Belou a Jezerní vrch do Jezera. Cestu z Kaple do Bely lze zkrátiti povozem. Na cestu nutno se však opatřiti proviantem. Hostince v Kortech a v Obirsku více než jednoduché (víno, chléb, vejce), takže až v Kapli dojde se rádného hostince.

Str. 45. Na **Vernikov Grintovec**, na nějž dosud cesty nebylo, staví čes. odb. slov. alp. družstva novou stezku. Cesta jest z prvu táž, jako na Roblekovu alpu (viz str. II.), od níž se dělí při salaši (dvě stavení), do níž dojdeme brzy po té, kdy vyšli jsme z lesa. Prošedše salaši odbočujeme od této na levo po vozové cestě až k salaši Muriho (1 h.), od níž se dáme po pravé straně vozovou cestou vzhůru k lesu, procházíme lesem po levém břehu potůčku, až přijdeme k planině, sedlu to od Vernikova Grintovce severovýchodně položenému. ($\frac{1}{2}$ h.) Zde dojdeme až k plotu a podél něho

vystupujeme z počátku mírně, po té příkřeji a příkřeji po travnatých svazích (příkrost jich při stavbě nové stezky odstraněna bude serpentiniami) až na hřeben V. Grintovce ($\frac{1}{2}$ h.), po němž bez obtíží skalami a místy klečí dojdeme k vrcholu západněji položenému ($\frac{1}{2}$ h.) S vrcholu nádherná vyhlídka na Saviňské Alpy, Karavanky i Julské Alpy. Verníkov Grintovec svou polohou v centru mezi Karavankami a Saviňskými Alpami stává se nejlepším vyhlídkovým vrcholem v okolí Jezerska. — Sestup lze provést k alpe Roblekově rovněž novou stezkou, již čes. odb. slov. alp. družstva staví. S vrcholu vrátíme se až k onomu místu, kde při výstupu dosáhli jsme hřebene, nesestupujeme však v pravo dolů, nýbrž dáme se stejným směrem (východním) dále po sklonu hřebene nejprve skalami a klečí, pak vyšším jehličím, po příkrých stráních (jež i zde serpentiniami budou zmírněny) a kamením, stále směrem východním, až dojdeme vysokého lesa, z něhož vycházíme v levo na paseku a po ní dolů stále tímže směrem na planinu Roblekovu (1 h. s vrcholu). Odtud dále viz str. II.

Str. 45. 7. **Goli Vrh.** Cestu pod a) uvedenou při výstupu bez průvodce lze těžko nalézt a je lépe voliti ji jako sestup, ježto směr, ježž voliti dlužno, s vrcholu dá se stanoviti; ostatně dá se s vrcholu nejprve směrem k východu sestoupiti na sedlo mezi Golím Vrhem a Zelením Vrhem a odtud sestoupiti na levo přímo do Jezerska. Cesta pod b) uvedená bude letos označena čes. odb. slov. alp. družstva. Vede údolím horní Kočny až k salaši s ohradou pro brav na jihových. od Anselhubu, odkud vystupuje stezka místy dosti příkrě směrem stále severovýchodním až k Jenkové planině. ($2\frac{1}{4}$ h. od Kazina.) Asi 20 metrů pod touto na druhé, východní straně pramen. Od Jenkovy alpy mezi stromy vzhůru na vrchol ($\frac{3}{4}$ h.).

Str. 45. **Veliki Vrh.** Cesta přes Mlinarskou alpu nově značená, jest poněkud příkrá, nikoli však obtížná. Sestup k Makekovi rovněž bez obtíží, ač značně příkrý. Cestu tuto voliti lépe jako sestup i z toho důvodu, že bez průvodce nyní těžko lze nalézt cestu od Makeka dále, ježto les tu vykácen a tudíž i značky zmizely. Na skalínách kol vrcholu V. Vrchu roste tu a tam protěž.

Str. 48. ad 11. Varianta přechodu z Bělé do údolí Logarova velmi vděčná a jen o málo delší jest z Bělé na *Pavličevu stenu* 1656 m s nádhernou velice instruktivní vyhlídkou. Z lázni *belských* jde se do Kočny belské, od níž asi po $\frac{1}{4}$ hod. odbočuje se v levo a přes statek Lesníkův vystoupí

se na *Pavličevu stěnu* asi za 2 hod. Sestup směrem severním, poblíže plotu dosti příkře značenou (špatně) cestou na sedlo (asi 1340 m). Odtud dále jak popsáno na str. 48.

Str. 49. Vzdálenost Česká chata-Horní Ravné obnáší 45 min.; stezka z Hor. Ravného na Mlynářské sedlo posledního roku značně zlepšena a opatřena několika sty metrů drátěného lana, takže jest s dostatek zabezpečena.

Od sedla Mlynářského vede nová stezka velice zajímavá po hřebenech přes Malý Grintovec na Velký Grintovec. Stezku tuto stavěl a označil český odbor slov. alp. družstva.

Str. 50. **Dolgi Hrbet.** a) Po cestě vedoucí na Skutu asi 10 min. od Mlynářského sedla. Po té odbočiti po značkách v levo po ssutkách a na hřeben do skal a těmito na vrchol; výstup lehký. b) Po hřebeně j. od Mlynářského sedla dosti obtížně k vrcholu $\frac{3}{4}$ h. Vyžaduje rutiny. — S vrcholu možno po hřebenech cestou dosti krkolomnou — jen pro nejvyšší zkušené! — dospěti na Skutu asi za $1\frac{1}{2}$ h.

Str. 51. Stezku se **Skuty k Turskému žlebu a tímto do údolí okrešeljského**, již co do velkoleposti málokterá cesta alpská se rovná, lze doporučiti každému rutinovanému. Prve než sleze se se skalní vysočiny, ze které štít Skuty vystupuje, na l. od stezky pramen (což důležitě, ježto celá další cesta až do Okrešelky jest bez vody. Nad Turským žlebem zřizuje S. P. D. z důvodu toho cisternu). Další cesta opatřena jest na místě, kde stěny skalní jsou téměř kolmé, železnými stupy a drátěným lanem.

Z cesty k Turskému žlebu odbočuje v levo značená cesta na Rinku. (viz str. 52.) Snadno až na poslední strmou část v ssutkách. Od hořejšího ústí Turského žlebu vystupuje se na Turskou Goru (za $\frac{3}{4}$ až 1 h.).

ad *Turski Žleb*. Žlebem vzhůru trvá cesta 35 min., dolů asi o 5 min. méně. Od dolního ústí Žlebu po *pohodlných* zákrutech za $\frac{1}{2}$ hod. do Okrešelky (nahoru $\frac{3}{4}$ h.).

Kdo z Turského žlebu chce na Savinsko sedlo, nesestupuj až do Okrešelky, nýbrž opušt stezku při dolním ústí Žlebu a dej se na přič štěrkovištěm na levo pod výstupek skalní a sejdi odtud na cestu vedoucí od Okrešelky k Savinskému sedlu. Zkrátíš si tak cestu alespoň o $\frac{1}{2}$ hod. Tato zkratka od dolního ústí Turského Žlebu k cestě na Saviňské sedlo jako cesta ještě neexistuje, jest však již pro letošek čes. odb. slov. alp. družstva projektována.

Turu: Česká chata - Mlinarjevo Sedlo - Skuta - Turski žleb - Savinsko Sedlo - Vodine - Žrelo - Česká chata - Jezero provésti

lze za jediný den. Při tom lze i některý z vrcholů na cestě jsoucích (Rinka, Turska Gora, nebo i Grintovec z Mlynarjeva Sedla a zpět) připojiti.

Str. 53. **Grintovec.** Cestu pod *a*) uvedenou, nyní nově zbudovanou čes. odb. slov. alpského družstva, dosti značným nákladem sluší pro krátkost její, jakož i proto, že vedouc neustále po hřebenu horském mezi Mlynářským sedlem a Grintovcem, poskytuje velkolepé rozhledy na obě strany, rutinovanému turistovi se nejvšeleji doporučiti. Z Mlynářského Sedla na Grintovec 45 min. Stezka vede nejprve na levém boku hřebene, však stále dosti těsně na hřebenu až na Malý Grintovec, zde (drátěné lano) vede několik metrů na jeho ostří, přechází na pravý bok a sestupuje k sedlisku (drátěné lano) od něhož ze severní strany černá rýha jest patrnou; brzo za sedliskem připojuje se na cestu D. Öe. A. V. vedoucí po severní straně pyramidy Grintovce (několik minut od sedla voda) zprvu horizontálně směrem severovýchodním, po té v zákrutech k triangulaci na Grintovci. Několik minut za zřídlem v pr. odbočka cesty Kremserovy na Hor. Ravni.

Str. 52. **Rinka.** Na Rinku vede i z Vodine (sev. strany) cesta, až dosud neschůdná a nebezpečná. Cestu tuto upravití a bezpečnou učiniti bude jedním z předních úkolů čes. odbor. alp. družstva.

Str. 59. **Planjava.** Výstup od Škarjí snadný. Výstup ze sedla kamnického jen pro rutinované.

Str. 57. Přečhod z **Jezerá přes Savinské Sedlo** na Okřešelj a do údolí Logarova velice jest usnadněn novou velice nákladnou stezkou (**Žrelem**) zbudovanou čes. odb. slov. alp. družstva, jež jest každému schůdnou. Stezka vede od české chaty nad pramenem nejprve horizontálně klečí, pak přes štěrkoviště, sestupuje po té (schody a zábradlí) do Rujavého plazu a přestoupivši jej, obchází polotunelem (lano) skalní výstupek, sestupuje v zákrutech až pod skalní výčněl (zde projektována přípojka k sestupu do Horní Kočny viz str. III.) a vystupuje ssutkami k příkrému sněhovému poli, jež dlužno k protějšmu levému koutu přestoupiti. Nastává zajímavý výstup „Žrelem“ (Jícen). Po stupních ve skále vytesaných a výše po železných stupních, konečně po umělých schodech — celým Žrelem napjato jest drátěné lano — vystoupíme na Vodine. Cesta z Vodine k Savinskému Sedlu r. 1901 nově upravena.

Str. 66. **Obir.** Z Jezerska na Obir 7—8 hod. Krásná vděčná pouť pro každého. Z Jezerska značenou cestou čes.

odb. slov. alp. družstva na Roblekovu planinu (viz str. II.) 1½ h., dále do Korit (1 h), sestup k potoku, na jeho levý břeh, pak stezkou po levé straně potoka s nádhernou vyhlídkou na protější stráně, v pozadí Pristovníkov Storžič, a do údolí divoké horské bystřiny do údolí obirského, jímž projde se asi ¼ hodiny, načež na levo výstup přes Fladung na Obir. Celá cesta značena a tabulkami opatřena čes. odb. slov. alp. družstva.

Str. 67. Z Jezera na **Kraňský Storžič** jest nejpohodlnější, pro zkušené lehký výstup (vůdce zkušeným netřeba) z údolí podstoržičského na Sedlo Javornické a odtud na l. značenou cestou stále po západním svahu hřebene na vrchol.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIJNICA

00000481096

Nákladem vlastním. — Tiskem „Politiky“ v Praze.

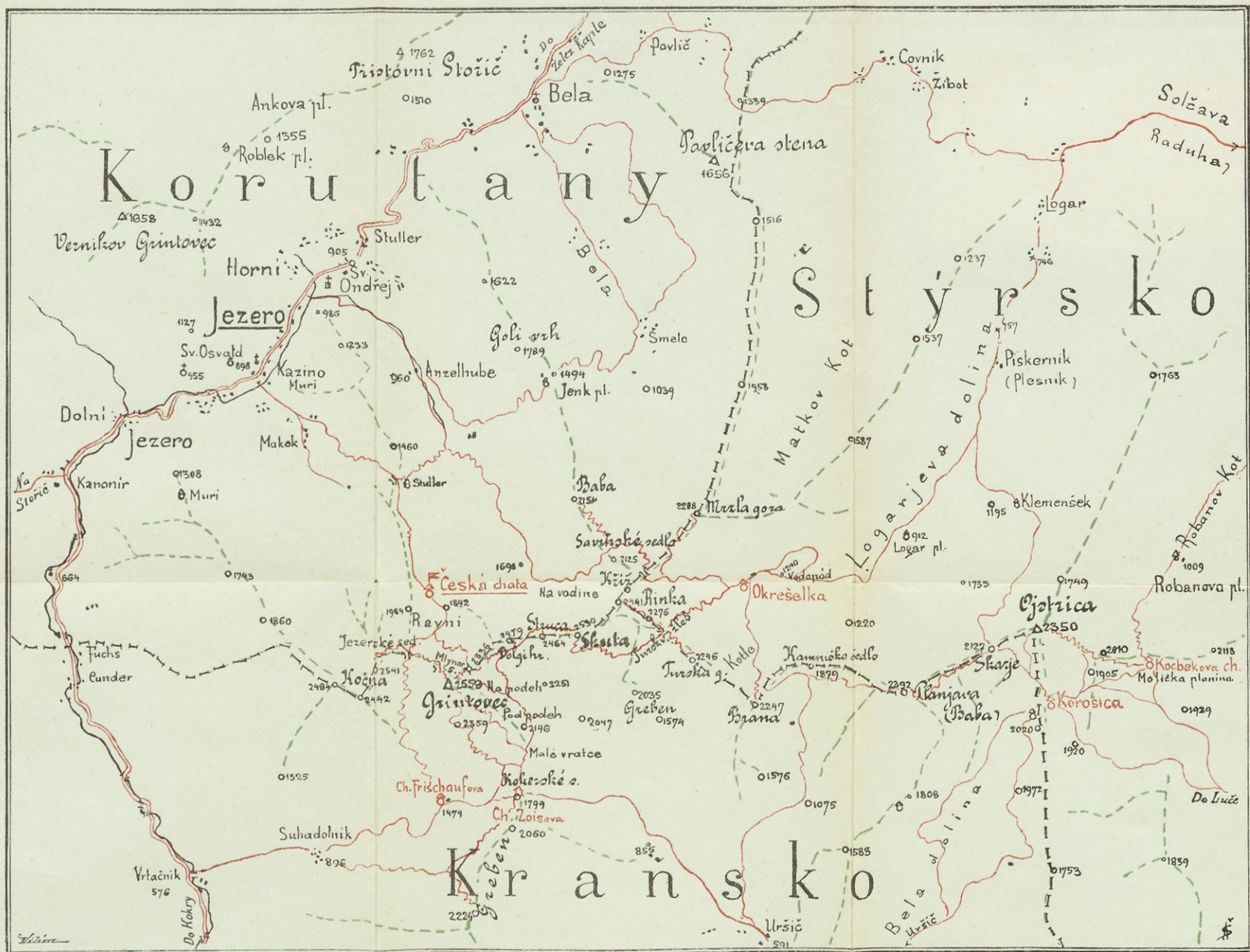
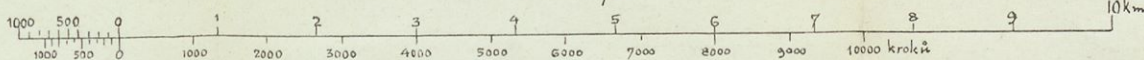
o o o

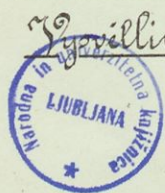
030034728

Okolí české chaty v Alpách Saviňských.

Meritko 1:75 000

Legenda:
 — silnice. — cesta. — horská stezka. & ochranná „chata“. 0 1753 Výška nad mořem.
 - - - - - Borškie hřebeny. - - - - - zemské hranice. & Kostel. - - - - - Obydli & Salaš

Kreslil ing. Al. Štěpán

EX LIBRIS.

J.K. STRAKATY *

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

412450

+ pril.

+ zvd.

SAVINSKE

ALFA